EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

"Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa"

Edinost

BOJ PROTI PREOSTANKOM FAŠIZMA — PROTI ČRNI REAKCIJI — JE BOJ ZA MIR IN VARNOST V SVETU!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto $3.00
Za pol leta 1.75

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Let. 4. Št. 191. | Cena 5 c. | TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, DECEMBER 4TH, 1946. | Price 5c. | Vol. 4. No. 191.

SPORAZUM ZUNANJIH MINISTROV VELIKIH ŠTIRIH GLEDE TRSTA

Trst "internacijonaliziran — oblast v rokah guvernerja

New York: — Svet zunanjih ministrov štirih velesil, je končno prišel do sporazuma po vprašanju internacijonalizacije Trsta in njegove uprave. Sporazum kateri je dosežen, kakor poročajo poročila, obsega 9 točk po katerih bo Trst z okolico postal internacijonalna cona pod upravo nastavljenega guvernerja. Akoravno dogovor ne odgovarja narodom kateri žive v tej internacijonalni coni, ga bo svet zunanjih ministrov vključil v mirovno pogodbo z Italijo. Napram poročilom se sporazum glasi kakor sledi:

1. Guverner Trsta je dolžan v roku 90 dni po sprejemu oblasti določiti ali so mu okupacijske čete potrebne ali ne. Ako guverner odloči da so mu čete potrebne za vzdrževanje reda in varnosti, bodo okupacijske čete ostale v Trstu dokler se stanje ne izboljša in postane varno.

2. Število okupacijskih čet naj bi se znižalo na 5000 od vsake države, Anglije, Amerike in Jugoslavije. Znižanje okupacijske vojne sile naj bi se začelo, ko guvernor prevzame oblast.

3. Čete se bodo dale na razpolago guvernerju in se ga bo vsled tega imenovalo kot vrhovnega poveljnika okupacijskih sil v Trstu.

4. Vse okupacijske čete se bodo morale umakniti istočasno kadar bo guverner dal za to povelje.

5. Guverner bo dobil oblast imenovati začasno civilno upravo mesta in okolice v sporazumu z Jugoslavijo in Italijo, uprava bo imenovana od lokalnega prebivalstva.

6. Zavezniška vojna uprava bo obdržala oblast, ako se v slučaju med dovršenim mirovnim dogovorom in sprejemom oblasti po guvernerju, zavleče čas.

7. Pripravile se bodo odredbe stalnega statusa za Trst, po katerih bo upravljala začasna uprava do razglašenih volitev.

8. V roku štirih mesecev, po sprejemu dolžnosti po guvernerju mora on določiti dan splošnih volitev v Trstu in okolici.

9. Svet zunanjih ministrov se zadolži, da se bo sporazumel po vprašanju guvernerja, predno bo sklenjena mirovna pogodba.

Na ta način nekako je rešeno vprašanje Trsta in okolice, kolikor se tiče sveta zunanjih ministrov velike četvorice. Ako je Jugoslavija zadovoljna s to rešitvijo še ni znano.

"Jugoslavija - novi svet"

Tako je izjavil Nikola Kombolj, delegat, ki se je povrnil in se je oglasil na uredništvu Edinosti.

Na vprašanje; kako je v Sloveniji? je odgovoril, da je zemlja že prav lepo urejena. V Sloveniji se je mudil dva dni, nakar se je

STEVO SERDAR

z delegacijo odpeljal dalje v Zagreb in Beograd.

"V Ljubljani že ni več poznati sledov vojne" je rekel; "je že popolnoma obnovljena, tako tudi promet po celi deželi. V trgovinah se more dobiti vsakovrstno blago in tudi ni drago, ker se zaslužek delavcev stalno viša a cene potrebščinam vedno padajo" je rekel Kombolj.

"Z Jugoslovansko vlado smo vse uredili" je nadaljeval "oni sprejmejo izseljence z obema rokama. Izseljenci se vračajo iz vseh krajev. Iz Francije so se vrnili kar v celih transportih. Tudi je bolje, da se izseljenci povrnejo v grupah ker jih narod pričaka s vsem kar imajo na razpolago, z vsakovrstnimi dobrimi jedili in pijačo, kuhinje so kar pri roki, tako da ni treba prav nič skrbeti kje boš jedel ali kje boš spal — Jugoslavija je čisto novi svet", je izjavil. "O kakšnem gladu nikjer nobenega sledu."

V četrtek dne 5. dec. bodeta dala svoje poročilo v Toronti na 386 Ontario St. z drugim delegatom Stevo Serdarjem, kateri se je pa mudil v Welland-u in potem bodeta nadaljevala svojo pot povsod kjer so naši ljudje ali pa sploh delavci zainteresirani za povratek v domovino, da pomagajo pri grajenju se lepšega življenja v novi Jugoslaviji.

Oba, Nikola Kombolj in Stevo Serdar sta nameščena kot pomočnika socijalnega atašeja pri poslaništvu v Ottawi po ministrstvu dela F.L.R.J. Častitamo!

NIKOLA KOMBOL

Sovjetska zveza Demobilizira

Berlin: — Poroča se, da bo Sovjetska Zveza odpustila 40 procentov svoje okupacijske sile v Nemčiji, ki se bodo vrnile na svoje domove, da delajo na dovršenju pet letke.

Zadnji teden so skozi Potsdam korakale 3 divizije Sovjetske vojske v pravcu proti meji Sovjetske Zveze. Radio Moskva je poročal, da bo odpuščenih na tisoče vojakov, ki se bodo vrnili v Sovjetsko Zvezo na razna dela.

Večina vojakov kateri so odpuščeni so stari veterani, ki so se udeležili bitke za Berlin.

Istotako se vračajo sovjetske čete iz drugih krajev zasedene Nemčije, kot n. pr. Jueterborg, Tetlow južno od Berlina in Mecklenburg okolice.

ODLIKOVANI

Belgrajska "Borba" od 21. septembra je prinesla sledečo vest: ....

Z odlokom Prezidiuma Narodne skupščine Federativne Ljudske Republike Jugoslavije so odlikovani:

Z REDOM ZASLUG ZA NAROD, PRVEGA RAZREDA
Šime Balen.

Z REDOM ZASLUG ZA NAROD, DRUGEGA RAZREDA
Žanko Vanja.

Z REDOM BRATSTVA IN EDINSTVA PRVEGA RAZREDA
Nikola Drenovac in Tomo Babin.

Z REDOM ZASLUG ZA NAROD, DRUGEGA RAZREDA

Korač Franjo, Aleksander Jurič, Milan Polovina, Zoran Matič in Milan Keleuva.

Z REDOM BRATSTVA IN EDINSTVA, DRUGEGA RAZREDA

Zinka-Kunc Milanova, Simo Vrlinič in Emilijan Glocar.

ČASTITAMO: Uredništvo Edinosti.

Kanadska mladina v borbi za progres

Toronto: — Zadnji teden se je tukaj vršilo zasedanje kanadske mladine katera je organizirana v "National Federation of Labor Youth". Prisotnih je bilo okrog 200 delegatov iz vseh krajev Kanade, ki so člani raznih strokovnih unij in raznih nacijonalnih organizacij.

Mladina je naredila obširen program ekonomske in politične narave, kateri izraža tesno povezano borbo vsega kanadskega naroda za napredek in varnejšo bodočnost ter za mir med vsemi narodi sveta. V glavni resoluciji je rečeno, da bo kanadska mladina vložila vse napore za večjo plačo, krajši delavnik in druge ugodnosti. Plača ne sme biti nižja kot 65c. na uro, enaka plača za enako delo brez ozira na spol ali starost. 40 urni delavni teden, brezposelno zavarovanje, grajenje novih stanovanj, okrevališča i.t.d.

Kar se tiče zunaje politike je mladina zahtevala od federalne vlade v Ottawi, da proži vso pomoč Organizaciji Združenih Narodov, da prelomi diplomatične odnošaje z fašistično vlado v Španiji in da prepove graditi ameriške vojne baze na kanadski zemlji brez odobrenja Sveta Varnosti.

Fašist Franko se oborožuje

Pariz: — Ob času, ko se Združeni Narodi zanimajo z razoroževanjem se fašistični diktator Španije oborožuje z mrzlično brzino. Njegov državni proračun za bodoče leto se bo zvišal za 60 procent edino za oboroževanje kopnenih, pomorskih in zračnih sil.

Za vojne svrhe se zahteva od parlamenta več kot dvakrat toliko, kot se je potrošilo pretečeno leto. Samo za armado bo Franko izdal več kot 259 milijonov dolarjev.

Čemu se Franko oborožuje ob času ko niso njegove meje ogrožene od nikogar to je vsakemu jasno. Španski fašistični režim je edini v Evropi na skrivaj z splošnim oboroževanjem in kateri misli na vojno. In radi tega se je Franko odločil, da se oboroži in s pomočjo svetovne reakcije zaneti novi svetovni požar. Ker se je Franko odločil, da bo porabil za vojne svrhe več kot dvakrat toliko kot pretečeno leto, ima zahteva, da se ga odstrani mnogo večjo vrednost kot doslej.

Med tem ko španski fašisti mislijo še na eno vojno se terorizem nad španskim narodom povečuje. Ni dneva da ne bi španska policija koga ubila. Črna borza se razvija neomejeno in dežela je v tako slabem položaju, da španski narod v več krajih živi v skrajni revščini in pomanjkanju.

Med orožjem Frankove fašistične armade se razen nemškega in italijanskega orožja nahaja 50 ameriških "Letečih Trdnjav" (Flying Fortresses) katere Franko zelo visoko ceni, dalje tanki ameriškega in britanskega izdelka, kar mu je bilo šele pred kratkim poslano, kar je očividno, da Frankotu pomaga vsa svetovna reakcija. Razen orožja je bilo zadnje čase poslano še raznega drugega materijala med tem 60.-000 ton sladkorja. Doma v New Yorku pa skoro ne dobiš sladkorja. Tako se dela kjer vlada reakcija Narod naj dela in strada, samo da se da bogu vojne in ubijanju duška.

Cehoslovaška se bo borila proti novemu Minhenu - pravi Beneš

Pariz: — Predsednik Čehoslovaške Republike dr. Edvard Beneš je imel intervju s časnikarsko agencijo ONA. Dopisnik te agencije mu je postavil nekoliko vprašanj na katere je dal Beneš učinkoviti odgovor. Po vprašanju odklonitve ameriškega posojila Čehoslovaški je dr. Beneš rekel: "Jaz osebno smatram vprašanje kreditnega nesporazuma med Ameriko in Čehoslovaško kot posledico nesporazuma, kateri je samo začasen. Prepričan sem, da se bo našel način za obnovo pregovorov. Problem odškodnine ameriške imovine v Čehoslovaški je v principu rešen še v Pragi, ker naša vlada ni nikdar odklanjala izvršiti svoje obveze. Ravno tako smo rešili vprašanje trgovskih razmer. Zato ni razloga za spor in verujem da bo nesporazum odstranjen. To dokazuje, da so odnošaji med Ameriko in Čehoslovaško pravilni in prijateljski in da bodo ostali takšni tudi v bodoče.

Na vprašanje; če je Čehoslovaška komunistična država je dr. Beneš odgovoril:

"Enkrat za vselej želim podčrtati: Na zahodu in v Ameriki se širi nesmiselna vest, da je Čehoslovaška pod Sovjetsko okupacijo. V tej državi ni sovjetskih vojakov. Čehoslovaška je, pravijo, komunistična. Pravilno je naša vlada koalicija pet strank. V završenih svobodnih volitvah so komunisti dobili 38 od sto vseh glasov, vse ostale stranke 62 od sto glasov in napram temu je vlada sestavljena v sorazmerju volilnega rezultata."

O odnošajih z Nemčijo je dal dr. Beneš tudi jako točen odgovor:

"Čehoslovaška je odločna, da ne bo dopustila novi Minhen. Da se ji zagotovi to, se ona naslanja na Organizacijo Združenih Narodov, na male države, na svojo lastno moč in na zaveze katere sklepa v to svrho, kot n. pr. Sovjet-bližnji bodočnosti s Poljsko.

Čehoslovaški preti nevarnost jačanja nemškega fašizma. Velesile so enoglasne v tem da se Nemčija razoroži in tako ostane nesposobna, da ponovno navali na sosede v Evropi. Čehoslovaška se bo protivila vsaki državi, katera bo Nemčijo oborožavala in jačala, da bi služila njej proti neki drugi velesili na zahodu ali vzhodu.

V pogledu dvostranskih dogovorov, kateri ustvarjajo dvom in sumničenje sovjetskega bloka — pravi dr. Beneš:

"Dvostranski dogovori ne pomenijo ustvarjanje vzhodnega bloka. Nasprotno, v teku pariške konference so nekatere zapadne sile prigovarjale Čehoslovaški, da naj se direktno dogovarja z Madjarsko. Ali bi one to delale če bi v resnici imele bojazen pred nekakšnim vzhodnim blokom? Naše sodelovanje z vzhodnimi državami temelji na skupnih interesih, obrambe in proizvodnje. **Zato je napačno govoriti o nekem bloku Sovjetske šestorice".**

Potem je dr. Beneš dal definicijo Čehoslovaške zunanje politike.

"Zunanja politika naše države se ne menja in je diktirana po našem položaju in proizvodnji, a temelji na iskrenem prijateljstvu napram vzhodnim silam, katere so z nami povezane po zgodovinskih tradicijah.

Mi imamo samo eden zahodni problem, to je Nemčija. Čehoslovaška se ne more osamiti od zapada. Zato bo ona vodila prijateljsko politiko napram zapadu, Ona je to delala tudi v prvih povojnih letih z popolnim soglasjem vseh petih koalicijskih strank Narodne fronte, kar je najbolji dokaz, da je to mišljenje dejstvo in ne samo prazna fraza.

Zahtevamo, da ostanejo v Kanadi

Naslednji brzojav je bil poslan ministru naravnih virov Mr. Glen, Ottawa:

Napram časnikarskem poročilu iz Vancouver-ja, se držijo v zaporu naseljniških oblasti štirje begunci iz Frankove armade. Za njih se predvideva mogoča deportacija v Španijo, kjer jih čaka ječa ali celo smrt od strani španskih fašistov.

Mi zahtevamo, da vlada ne podvzame deportacijske mere proti omenjenim, ampak da se jim da priložnost ostati v Kanadi, ali pa dovoli, da gredo v kakšno drugo državo v zavetje.

V smislu resnice, da je bila kanadska vlada zmožna dovoliti štiri tisoč Andersovim Poljakom, da se naselijo v Kanadi, od katerih so bili mnogi v nemški armadi v borbi proti Kanadi in očividno se namerava dati dovoljenje še raznim drugim takšnim elementom in je že dala zavetje zloglasnemu nemškemu fašistu Gregoriju Strasser — bi naravna pravica zahtevala, da se da zavetje tudi četvorici španskih beguncev in dovoli ostati v Kanadi.

Tim Buck.

Za napredek in enotnost

Delavska Progresivna stranka je ožigosala nedemokratično skupino v mestni upravi mesta Montreala in je naznanila podporo za izvolitev kandidatov na listi "Labor Reform Bloc" v smislu resolucije, ki je bila sprejeta na mestni konferenci L.P.P. (Delavska Progresivna stranka) zadnji teden.

Harry Binder je bil ponovno izvoljen za mestnega organizatorja in za predsedatelja je bil izvoljen Robert Haddow po 200 delegatih in aktivistih kateri zastopajo 50 LPP klubov v Montrealu.

Program delavske progresivne stranke temelji na izboljšanju in reformah v mestni upravi odpravi v pomanjkanju stanovanj in podvzetje kampanje, da prevzame mesto, Montrealsko poulično železnico in da se prične z grajenjem podzemske železnice.

Proglasil se je tudi apel na obrtne unije za enotnost v borbi proti reakcijonarni vladi Duplessis-a, katera stalno napada delavsko gibanje Quebec province.

Govor maršala Tita na velikem shodu na Reki in Sušaku

BORILI SE BOMO NAPREJ IN NIKOLI POZABILI KRIVICO, KI SO NAM JE NAPRAVILI NA PARIŠKI KONFERENCI

Na novozgrajenem mostu kateri veže Reko z Sušakom je imel maršal Tito dne 23. oktobra sledeči govor:

"Tovariši in tovarišice! Prvikrat po osvobojenju sem jaz prišel semkaj z mojimi tovariši in z našimi visokimi gosti, da vas vidim in da vas pozdravim v imenu narodov Jugoslavije. Jaz pozdravljam tukaj tudi narod z druge strani nekdanje versailske meje, in tudi pozdravljam narod kateri je več kot dvajset let trpel pod tujim jarmom. Jaz pozdravljam na oni strani enako Hrvate kakor tudi Italijane in želim podčrtati kako velike važnosti je dejstvo, da se med narodom, ki živi v teh krajih krepi in goji bratstvo in edinstvo. (Dolgotrajni aplavz bratstvu in edinstvu).

Bratstvo in edinstvo pri nas ima več stranski značaj. Ko smo vstvarjali bratstvo in edinstvo, smo ga vstvarjali v prvi vrsti med osnovnimi narodi Jugoslavije; Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci i. t. d. Ali na ozemlju jugoslavije se nahajajo tudi druge narodnosti, katere že od davnaj žive z nami skupaj. In mi smo želeli, da z njimi tudi dosežemo in dosegli smo bratstvo in edinstvo. To bratstvo in edinstvo ima svojo novo podlago v novi Federativni Ljudski Republiki Jugoslaviji. Ta podlaga temelji na skupnih edinstvenih interesih vseh onih, ki so naseljeni v Jugoslaviji, brez ozira kateri narodnosti pripadajo, a to je novo društveno urejenje, novi socijalni red. Novi socijalni red je podlaga tega bratstva in edinstva. Vsi narodi skupaj imajo tukaj skupne interese, ki se sestoje v odločitvi da se zgradi boljša in srečnejša bodočnost, da se izgradi ta porušena domovina in da se za nove potomce kateri pridejo za nami naredi tako življenje, da bodo mogli reči; "Naši očetje in naši predniki so v resnici izvršili svojo nalogo in svojo dolžnost napram potomcem kateri so prišli za njimi". (Dolgotrajno odobravanje).

Kaj je še pri nas kot ena močna podlaga temu bratstvu in edinstvu? To, tovariši in tovarišice, je naša demokracija. Bratstva in edinstva mi bi bili ne mogli vstvariti ako ne bi imeli potrebno politično podlago. Bratstva in edinstva, bi mi ne mogli doseči, da nismo imeli našo ljudsko demokracijo, demokracijo za najširše narodne množice. Nam se očita, da nimamo demokracije zahodnega tipa. Jasno. Zelo slabo bi bilo za nas, da bi imeli, po tolikih iskušnjah tako demokracijo. Mi smo tako demokracijo imeli pred zadnjo strašno vojno, v stari Jugoslaviji, in tudi vi tukaj na Reki v Istri in slovenskem Primorju v Musolinijevi Italiji. Mi poznamo demokracijo, katero oni hočejo zopet oživeti. Mi take demokracije nič več ne maramo, ker smo si vstvarili novo. (klici novi Jugoslaviji in novi jugoslovanski oblasti).

Kakšno je jedro te nove demokracije in kakšna razlika je med našo in zapadno demokracijo? Pri nas demokracija ni prazna fraza, to ni nekaj kar se samo zapiše v neke akte in dokumente. Ne. Pri nas je to realnost. A njena podlaga je pravilno rešenje socijalnega in narodnega vprašanja. Kakšna je to demokracija tamkaj, ko v mirni dobi pri polnih trgovinah, pri polnih skladiščih, pri vsemu kar bi si človek mogel po-

MARŠAL TITO

želeti, ogromni del ljudstva si ne more tega nabaviti da si olepša svoje življenje. Na to ima pravico samo neki majhni del, kateri edini ima sredstva da si to more privoščiti. Kakšna je to demokracija, kjer delavec nikoli ne ve koliko dni ali mesecev da o letih ne govorimo, bo mogel delati in se potiti za kapitaliste zato, da bi na težak način zaslužil tudi za sebe skorjico kruha. V takšni družbeni ureditvi dela samo toliko časa dokler je potreben onemu, ki ga izrablja in ko mu ni več potreben ga vržejo na cesto. Naša demokracija pa nima take osnove. Ustvarila je nove pogoje za delavski razred.

V naši demokraciji je ustvarjeno prav tako tudi novo sodelovanje med vsemi sloji našega ljudstva, med delavci, med kmeti, med delavsko inteligenco, med vsemi onimi, ki delajo in ki si sami zaslužijo za svoje življenje. V naši demokraciji niso kmetje predmet izkoriščanja za olepšavanje življenja neke vladajoče klike. Pri nas so kmetje ustvarjalci in res realni, skupno z delavci najvažnejši soutvarjalci na katerem počiva naša nova Federativna Ljudska Republika Jugoslavije. Danes pri nas kmetje niso več neka brezimenska množica, katero so prej vedno tlačili razni brezčutni ljudje zato, da bi izvlekli za sebe korist in da bi se z pomočjo kmetov povzpeli na pleča ljudstva. Danes so kmetje svoboden stvarjalec, ki si sam določa svojo usodo in kateri pošilja na vodilna mesta tudi ljudi iz svoje srede. V naši demokraciji obstoja inteligenca, toda ne inteligenca neke prvenstvene kaste, ki uživa birokratsko življenje in ki je odeljena od ogromne večine ljudstva, od delavcev in kmetov, temveč narodna inteligenca, ki je zlita z našim ljudstvom in katera služi in mora služiti samo interesom ljudstva, za katero je potrebno da dela. Tako je v naši demokraciji. V zapadni demokraciji ni tega zlitja, temveč je med ljudstvom in inteligenco velik plot, obstoja jez med onimi kateri vladajo in med onimi, ki naj nosijo celotno breme na svojih plečih. Razumljivo je torej, da naša demokracija ni po godu reakciji v drugih državah. (doli reakcija).

Da jim naša demokracija ne ugaja, še perveč dokazuje to, da hočejo s svojim ravnanjem škodovati našim najosnovnejšim življenskim interesom. Ponovno nam hočejo zadržati ali pa odtrgati kakšen kos našega izkrvavelega telesa. To je dokazala tudi pariška konferenca. Slednja je dokazala, da nas ti ljudje nimajo radi, da ne rečem, da nas sovražijo. Ni pa veliko razlike med enim in drugim.

Ne bomo se zaustavili pred nobenimi zaprekami niti pred nikakšnimi grožnjami, sploh pred ničemur na svoji poti za izgradnjo naše države na novih temeljih, ki so postavljeni v naši ustavi. (Odobravanje in klicanje "Tito! Tito"!) Mi imamo svojo ustavo, ki je ena najbolj demokratičnih ustav in ne samo ena najbolj demokratičnih — temveč za sovjetsko ustavo najbolj demokratična ustava na svetu. V tej ustavi imajo vsi naši državljani, najsibodo v vasi ali mestu, kmetje, delavci ali ljudska inteligenca ter vsi ostali delovni državljani, zajamčene svoje pravice, zajamčeno bodočnost. Nam je potrebno samo v polni meri uresničiti to ustavo in tedaj bo naša država vzcvetela. To bo srečna in zadovoljna država na katero bomo ponosni tako mi kakor naši potomci. Pri izvrševanju določenih nalog nas ne bo mogel nikdo na svetu zaustavljati, nikdo nas ne bo mogel odvrniti. ....Tovariši in tovarišice! Danes smo prišli semkaj, na to zgodovinsko mesto, kjer je pred nekaj leti bila še meja in globoka pregraja, zato, da bi z našimi dragimi visokimi gosti, z našimi prijatelji iz Poljske, videli ta krasen kraj, da bi videli vas, da bi občutili utrip vašega srca, da bi videli vaše ponosne obraze in da bi vas pozdravili. Prihod visokih gostov iz bratske Poljske Republike je istočasno tudi dokaz koliko simpa-

(Dalje na 4 str.)

"EDINOST"
Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language
Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.
EDINOST
Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.
Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Volitve v mestne in občinske odbore

Doba volitev v občinske in mestne volitve, ki je sedaj v mesecu decembru in januarju je zelo važna doba v kateri se volijo zastopstva delavcev in drugih v občinske in mestne odbore za dobo enega leta ali dveh, kakor je že slučaj v posameznih krajih.

Ta zastopstva so velike važnosti, ker so najbližja ljudstvu in nam zatorej ni vseeno kakšnega človeka imamo na občinski ali mestni upravi. Ne more nam biti vseeno ali je človek, ki zastopa delavske interese naklonjen delavcem ali pa je naklonjen kompanijam in raznim izkoriščevalcem, proti delavskim interesom. Naravno je, če je človek iz vrst delavcev in imenovan po delavskih organizacijah, da bo zastopal delavske interese kakor se je to najlepše pokazalo v minuli stavki v Hamiltonu in pred tem v stavki v Windsor-ju.

Na stavki automobilskih delavcev prošle zime v Windsorju, je mestni župan mesta Windsora z nekoliko odborniki mnogo pomagal delavcem, da so izvojevali zmago, katera bi v drugem slučaju ne bila takšna kakršna je bila. Mogoče, da bi župan Reum naredil lahko mnogo več, toda kolikor je naredil je bilo v prilog delavcem. Preprečeval je prihod provincijalni policiji, do zadnjega trenutka, dal je predlog, da so stavkujoči delavci dobivali podporo iz mestne blagajne proti kateri se je upirala vsa reakcija, češ, da gre iz žepa davkoplačevalcev, udeleževal se je skoro vseh sej stavkarjev z par svojimi odborniki, da je bil stalno dobro poučen o delavskem položaju, še več, priključil se je z par odborniki tudi v razne delegacije, ki so bile poslane na federalno in provincijalno vlado od strani stavkarjev. To vse bi mogli povedati delavci kateri so bili na stavki in poznajo vrednost dobrih kakor tudi slabih odbornikov ali zastopnikov.

Nekaj sličnega se je dogajalo v Hamiltonu. Župan mesta, Sam Lawrence in odborniki so bili na strani stavkujočih delavcev in se hamiltončanje še spominjajo borbe, ki je nastala v mestni upravi radi provincijalne policije. Takrat se je župan mesta in še nekaj odbornikov borilo z vso silo, da bi se ne poklicalo policijo, katera je vseeno prišla po zaslugi reakcije in po zaslugi kompanijskih lizunov kateri so sedeli na mestni upravi, da ščitijo interese izkoriščevalcev, proti delavskim interesom. Tudi v Hamiltonu so delavci dobili velike izkušnje in po teh izkušnjah upamo vsaj, da bodo volili na 9. decembra.

Tako bi mogli naštevati več mest po Kanadi, kjer so se delavski zastopniki borili skupno z delavci na stavkovni straži. Kontrolerja Steward Smith-a, mesta Toronto se je lahko videlo na vsaki stavkovni straži. Tako je pisec teh vrstic sam videl na svoje oči, ko se je zagnala policija na konjih v stavkarje, kateri so stavkali pri "Optical Co. v Toronti — je on zakričal od strani na policijo "da se tako ne dela z živimi ljudmi" in ko so se "kozaki" ozrli so videli, da je to kontroler Steward Smith — je pomagalo in so prestali z takimi brutalnosti. To tudi bi lahko povedali delavci kateri so bili takrat na stavki in potrdili to resnico.

Vidite, takšnih stvari bi delavci ne smeli pozabiti na dan volitev, pa ne samo delavci, pozabiti bi ne smeli tega vsi pošteno misleči volilci.

Vedno so bile volitve v mestne in občinske odbore važne, katere pa vsled naraščujočega prebujenja ljudskih množic postajajo vedno važnejše. Važne so tudi zato ker je v teku prememba industrije iz vojnega stanja v mirno dobo, važne so vsled pomanjkanja stanovanj, vsled povišanja cen življenskim potrebščinam, katero vse guli delavski narod, zato ni vseeno kdo je na upravi tvojega mesta, ali vasi, (naselbine). Zdrav razum bo potrdil, da se naj izvolijo v mestne, občinske odbore ljudje, ki bodo zastopali ljudske interese, a ne interese reakcije, ki je sovražna delavcem in tako narodu v splošnem.

Ako nisi na jasnem koga bi volil, vprašaj bližnjo delavsko organizacijo, ali organizacijo, ki je zares delavska, ker ob času volitev se po starem načinu obljublja vse mogoče, da se z obljubami lovi naivne delavske glasove. Poglejte okrog sebe ob času stavk, kdo je v pomoč delavcu, kdo se bori za odpravo stanovanjske krize, kdo proti povišanju cen življenskim potrebščinam in za povišanje plače delavcem — in kogar vidite, da ima vse te vrline — za tistega glasujte na dan volitev.

Kampanja Edinosti

Danes priobčujemo prvo tablico, da bodo čitatelji videli rezultat kampanje prve dva tedna. Lahko rečemo, da je začetek in kot vse izgleda se je Timmins zavzel, da obdrži prvo mesto. Timminščani so začeli zgodaj in resno in pri tem ne smemo pozabiti, da so ravnokar prišli kot zmagovalci iz kampanje za x-ray aparat. Njih to nič ne moti, da ne bi delali za naš delavski list, kateri nam je danes potreben bolj kot kdajkoli.

Drugo tablico bomo priobčili 18. decembra, da se da raznim odborom čas za prireditve, oziramo pri pridobivanju novih naročnikov in ponovnih. Med tem časom, pa naj vsak posamezni, društva in vsi prijatelji delavskega tiska, v Kanadi in U.S.A., delajo na tem, da bomo temeljito spremenili kampanjsko tablico. V slučaju velikih sprememb bomo tiskali tablico v prihodnji številki.

Govor majorja B. Vukeliča

"NAJ PSI LAJAJO — KARAVANO GRE NAPREJ" — BRANKO VUKELIČ

To je večji del govora, ki ga je imel major Branko Vukelič pred več kot tisoč ljudi v Toronto 24. nov. ob priliki proslave prve obletnice proglasitve F.L.R.J.:

Dragi bratje in sestre, tovariši in tovarišice,

Vi ste se danes zbrali na tem veličastnem shodu kot veja velikega Jugoslovanskega naroda, da proslavite 29. november največji praznik našega pobratimljenega in srečnega naroda.

MAJOR BRANKO VUKELIČ

Narodi Jugoslavije, posamezno in kakor celina, so imeli skozi svojo zgodovino velike dneve katere so oveličavali narodne in revolucijonarna podvzetja in vrline. Ali 29. november je izraz največjega in najuspešnejšega narodnega dela naše skupne zgodovine. (Gromoviti aplavz).

Doba štiriletne vojne in šestmesečnega miru, ta datum dvakrat najmočneje manifestira nezlomljivo demokratično moč in politično zrelost našega naroda, to je; 1943 v Jajcu in 1945 leta v Beogradu. V očigled teh dveh dnevov znamenitega datuma so navalile na nas najmočnejše in najdivjejše oborožene in politične sile mednarodnega in domačega fašizma, reakcije in mraka. Da bi lažje doumeli veličino tega zgodovinskega datuma, vzemimo ga razdeljeno na kratko razmotrivanje, t. j. od leta 1943 do 1945.

Prvič; Od začetka in do polovice leta 1943. je bila doba ko je na nas najzverše navalil notranji in zunanji sovražnik v četrti in peti ofenzivi. Sovražnik je takrat imel velike prednosti in je imel razlog, da bo nas uničil. Imel je namreč veliko premoč v vojaštvu, povrhu tega deset tisoče domačih krvnikov ustašev, četnikov, belo in plavo gardijcev, vohunov in saboterjev, ki so bili vsi najmodernejše oboroženi oskrbovani s hrano, obleko, obuvalom in zdravniškimi potrebščinami, a pri nas je vsega tega pomanjkovalo, ker je umljivo, da zaloge in tvornic takšne vrste mi nismo imeli. One, katere je imela stara Jugoslavija jih je kukavičje dala sovražniku nedotaknjene, a naša edina oskrbovalna baza v tem pogledu je bil sovražnik. Naš način prehrane je bil z odbijanjem sovražnih glav in vzeti na sebe njihovo vojno opremo in druge potrebščine. (Dolgotrajno ploskanje).

Drugič: Popolna odsotnost druge fronte in se je vsled tega mogel sovražnik obrniti na nas z vso svojo močjo. Posledica tega je bila da nam je sovražnik požgal in uničil po svobodnem teritoriju vasi in živino, ki je bila glavna baza za našo prehrano. Zmešnjava v zavezniški javnosti, kjer se je nas napadalo a izdajnike poveličevalo, notranja in zunanja prikrita klika, katera je na razne načine sabotirala razvitek in uspeh N.O.B.-e spretno umikajoča se demokratskemu meču narodnih mas, da jih ne spozna kot odprte sovražnike demokracije, neomejena sredstva za strupeno propagando. Vse to so bile glavne prednosti sovražnika.

Naše prednosti, katere smo mi imeli in v katere smo neklonljivo verovali in kakor vidite se nismo varali so bile sledeče:

1. Obstojanje, že tedaj, v dveletni borbi ojeklenela in čvrsta NARODNO OSVOBODILNA ARMADA IN PARTIZANSKI ODELKI JUGOSLAVIJE. Enotno politično vodstvo v obliki ANTIFAŠISTIČNEGA VEČA NARODNEGA OSVOBOJENJA (AVNOJ), odnosno bila je v veliki meri prebrodena notranja politična kriza, med našim narodom razkrinkane in omražene ustaško-četniške bande, belogardijsko-vohunske morilske bande, njihovi oficijalni voditelji krvoželjne pokveke Pavelič, Draža, Nedič, Rupnik in drugi kakor skupni sodelavci okupatorja in morilci svojega lastnega naroda. Z njimi obenem je bila razkrinkana tudi vlada v Londonu z kraljem na čelu in Mačekova klika." Tukaj je major Branko Vukelič obširno opisal kako je londonska vlada zahrbtno sodelovala z okupatorjem v zvezi z domačimi izdajalci ter nadaljeval:

"Pod takimi pogoji in izkušnjah je narod zavrgel stara izdajalska vodstva in izbral sebi novega zvestejšega voditelja — samega sebe s Titom na čelu. (Gromovit aplavz in klici Tito.)

Daljne naše prednosti so bile, je rekel Branko; velike osvobojene pokrajine z široko mrežo NARODNO OSVOBODILNIH ODBOROV, kakor začasni organ oblasti, izvoljeni po narodu in tako je narod okusil kaj pomeni njegova oblast in biti v resnici svoboden. Med tem je pa v svetovni javnosti prebila resnica o nas, ker se ni dala več zakriti niti z Gobelsovo strupeno propagando, katera je bila spretno presajena v reakcijonarni tisk s pomočjo sodelavcev tipa zloglasnega Koste Fotiča in kompanije. Resnica je resnica in je plitva, kjer ona kosi tam ne večerja. Da smo mi edino uničevali fašizem in da so ga vsi drugi zavestno branili pred nami in pri tem uničevali svoj lastni narod, to resnico je odkril sam Hitler in Musolini pri izdavanju svojih dnevnih komunikejev iz splošnih ofenziv in drugih vsakdanjih vojnih spopadov, v katerih se je glasilo, kako so "popolnoma porazili" komunistične - partizanske bande v Šumadiji, Črni gori, Dalmaciji, Bosni, in Hercegovini, Liki, Sloveniji Primorju i.t.d. Da so vzeli iz partizanskih rok mesta Livno, Duvno, Bihač, Korenico, Otočac, Slunj i.t.d. Dalje zračni napad na VRHOVNI ŠTAB JUGOSLAVIJE in TITA v Drvarju i.t.d. Nikjer pa ni poznan komunikej, da so se fašisti borili z nekakšnim Dražom in njegovimi četniki, ali da jim Maček slabi vojno moč in jim je na potu, ampak nasprotno se je v komunikejih pohvalilo hrabro obnašanje dražinih četnikov v borbi s partizani. V to svrho je Hitler celo odlikoval z redom železnega križa Dražine poveljnike, kakor Pavla Djurišiča. S pomočjo Mačeka so jačali Paveličevo omraženo in krvavo strahovlado. Radi tega se je vsakdo vprašal kakšni so to "demokrati", katere odlikuje Hitler in sede mirno kakor Maček ter se ližejo s Fon Kaseom in Paveličem v Zagrebu a ne las se jim ne skrivi, med tem ko se na Tita spuščajo elitne zračne čete divizije, umira v mukah na tisoče demokratov od fašističnih zveri. Vidite, na ta način je tudi fašizem odkril kdo je njegov prijatelj in kdo mu je sovražnik. (Dogotrajno ploskanje).

Pod takimi pogoji je začelo šestmesečno ofenzivno ruvanje. Podivjanost sovražne ofenzive je dosegla svoj uničujoči vrhunec do vsega živega, zdravega ali bolnega. V ledene gozde pod zaščito partizanov je pobegnilo na sto tisoče gladnega in bosega naroda. V teku borbe se je pojavil med vojsko in narodom strašni pegasti legar (tifus), kateri je pokosil na tisoče ljudi a drugi tisoči so ležali bolni ali pa so bili ranjeni v borbi s sovražnikom. Kakor vam je poznano smo bili obkoljeni. Ne samo, da je že Hitler piroval zmagi, ker se je naučil pirovati pred zmago, kakor za Leningrad, Moskvo, in Stalingrad, ampak so pirovali tudi drugi odkriti ali prikriti narodni sovražniki. Pa vendar se je dogodilo na njihovo žalost ono česar oni niso najmanj pričakovali, to je prebitje sovražnega jeklenega obroča z junaškimi prsi partizanov in osvobodilne armade in takoj nadaljno gonenje ter uničavanje sovražnika, kovanje novih slavnih zmag, ki so se nizale ena za drugo. Takrat je videl celi svet, da smo nezlomljivi, da smo čvrstejši od vsakega jekla in da vemo kaj hočemo. Svetovna reakcija se je tega smrtno oplašila a napredne vrste sveta so se silno opogumile. (Dolgotrajno ploskanje).

Vidite, to je bil predvečer slavnega 29. novembra 1943. leta ko so se sestali najboljši sinovi našega naroda na zgodovinsko drugo zasedanje A. V. N. O. J.-a v Jajcu, da z odloki učvrste, razširijo, vzakonijo in manifestirajo dosežene zmage in težnje naših narodov. Vi veste, da smo mi tedaj jasno in glasno rekli: DA NI POVRATKA NA STARO. DA SMO ZABRANILI ONI MLADI KAČI KARADJORDJEVIČA POVRATEK V ZEMLJO, DOKLER NE ODLOČI O TEMU NAROD V SVOBODNIH VOLITVAH. DA JE A. V. N. O. J. IZ POLITIČNEGA ORGANA PREVZEL TUDI ZAČASNO OBLAST, KATERA BO V BODOČE STALNO VOLJENA KONTROLIRANA IN IZMENJAVANA PO NARODU. DA SMO ŽE TEDAJ SKLENILI, DA BO NAŠA SKUPNA DOMOVINA UREJENA NA FEDERATIVNEM PRINCIPU. Te odloke, izmed ostalih, so bile močan glas našega naroda; "Vstran mračnjaki s svojimi strupenimi pipci od naših pridobitev, ker se bodete opekli gorje kakor na razbeljenem železu, ako bi jih poskušali zasaditi v našo globoko in pravično demokratično stvar." Vsi naši sovražniki so kriknili kakor lisica v precepu, naposled je bila vznemirjena izbegla vladna potepenost in notranja Mačekovska klika, ali kolikor bolj so oni kričali, toliko bolje smo mi vstvarjali, da srečno izgradimo novo zgradbo.

DRUGO RAZDOBJE

Pod to neizprosno silo množice in resnice, je bila reakcija prisiljena na začasni umik in na nove načine borbe proti nas. Stari način borbe je postal za njih zgačkljiv, ker se je začela primerjati z fašizmom na mednarodnem polju, kakor so pri nas poistovetili njihove oboževalce, Dražo in Mačeka ter Rupnika. To ne pomeni, da so se oni popolnoma odrekli starega načina borbe proti nas, nasprotno stari način jim je ostal še dalje najljubša njihova moč in nada so jim bile agabne grupe koloboracije, ki so se hotele obleči v demokratično suknjo, da dajo zakonitost takšni obliki borbe ob ugodnem času, kakor je to podli slučaj z Grško. Takrat je nastopila doba podmetavanja polen pod noge s Subašič-evščino in Grol-ovščino, kateri so imeli nalogo, da od znotraj minirajo pridobitve N. O.B.-e. Kakor vam je poznano ti tuji služabniki so vestno vršili službo in izvrševali obveze napram zunanji reakciji. Začeli so z razširjevanjem demokratskih fraz z besedo a sabotirali demokracijo z dejanji. Izkoriščali so povojno strašno uničenje in siromašenje, ter na temelju tega podkopavali narodno oblast, nudeči na dlani čokolado, ki naj bi se ob enem z kraljem utihotapila. Zbirali so okoli sebe one kateri so se prikrito bratili z okupatorjem in vse do vojnih dobičkarjev in bogatašev, visoko in nižjo duhovščino ter razpršenimi oboroženimi bandami reševajoči jih na vsakem koraku pred narodno osveto, vstvarjajoči iz njih svoj žalostni blok saboterjev, prevratnikov morilcev in špijonov. Završili so s "pastirskim pismom", izstopom iz vlade v namenu da ustvarijo vladno krizo, podžgo bande na sabotažo in poboje. Upirajoči svoje oči, v svojo edino nado preko plota (meje) od koder je bilo vse to spremljano z najdivjimi napadi in blatenjem nove Jugoslavije, vse v cilju da se ovržejo svobodne volitve in izzove stranjsko intervencijo, da v naši krvi okoplje in uniči pridobitve N. O. B.-e na pleča narodu pa naprti staro reakcijo.

Popolno ustvarjeno edinstvo, zunanje in notranje, pritajene in vidne fašistične družine je krenilo v ofenzivo proti naši demokraciji. V takšnem predvečeru se je nahajal ta slavni demokratski datum 1945. leta in kaj se je zgodilo? Kakor vam je poznano se je narod Jugoslavije v svobodnih volitvah izrazil za ono za kar se je tudi boril t. j. za demokracijo in Republiko. (dolgotrajni aplavz). Fašistična družina je zgrešila svoj cilj. Ponovno se jim je zlomila hrbtenica na jekleni volji narodov Jugoslavije in porasle mednarodne demokracije.

Kakor vidite ta datum je obličenje borbe in vekovnih teženj narodov Jugoslavije. Ta borba je naše narode v kratki dobi trikrat izvlekla iz roba propasti, t. j. od pojave fašizma do zvršetka velike antifašistične vojne. Predvojna borba nas je rešila od nasilnega fašiziranja Hitlerjevih vladajočih podrepnikov, kakršni so bili Aleksander in Pavle Karadjordjevič, Peter Živkovič, Bogoljub Jeftič, Stojadinovič, Cvetkovič, Maček, Korošec in Subašič. Junaški ustanek in borba je rešila naše narode od popolnega okupatorskega in medsebojnega iztrebljenja in od tužne usode Grčije. Vse tri omenjene propasti smo se rešili in izvršili kroz borbo zgodovinske promene, utrjene v najvišji točki republikanske oblike in sistema nove demokracije v kateri ima vso oblast v rokah delovno ljudstvo. Ni nobenega dvoma v to, kadar so se sprožile prve puške in kamenje v narodnem ustanku na glavo okupatorja in mrzkih domačih izrodkov 1941. leta, da je bilo to ob istem času grajenje republike in demokracije, ker to je delo katero uničava moč na kateri leži monarho-fašistični mrak. Ali šele 29. novembra 1945. leta smo izkopali monarhiji in vsemu zlu globoko grobnico in postavili trdne temelje Republikansko-demokratični zgradbi in pokopali monarhijo "na večna ja" in dogotovili divno in srečno, bratsko in skupno republikansko zgradbo. Vidite, v tem je veličina tega slavnega demokratičnega datuma in praznika. (nepomirljivi aplavz).

Z GIGANTSKIM KORAKOM NAPREJ

Od tega časa je NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA korakala z nepojmljivimi gigantskimi koraki naprej v vsakem pogledu, kakor v obnovi tako v pravcu narodnega blagostanja in splošnega kulturnega napredka. Delovno navdušenje je zajelo najširše delavske množice in dvignilo delo na najvišjo stopnjo časti. Rezultati tega so takšna krasna podvzetja kakor "mladinska proga Brčko-Banovici in avtna cesta Beograd-Zagreb in mnogo drugih v teku in projektu v pravcu popolne likvidacije polfevdalne industrijske in kulturne zaostalosti naše države. Takemu uspehu zavidajo najbolj razvite industrijske dežele v katerih ni eksplodirala niti ena ročna bomba za časa težke vojne. Mnogi se čudijo in iščejo tajnost poleta ter potvarjajo dejstvo, dočim se v resnici nahaja tajnost delovnega poleta in hitrega napredka Jugoslavije v zavesti narodnih množic, katere se zavedajo, da so gospodarji svojega dela in da čimveč napravijo, tem preje bodo pristali v pristanišču sreče in blagostanja. Vidite, to je tajnost, ki jo nekdo zavestno zamešava.

DELOVNI POGOJI

Delovni pogoji so v kratkem sledeči: Povišana in izenačena je napram kvalifikaciji dnevnica od 2 do 6 krat napram predvojni. Popolnoma je odpravljena predvojna delavska negotovost, z jamstvom za stalno delo in socijalnim zavarovanjem, v slučaju bolezni brezplačno zdravljenje in popolna dnevnica zaslužka, za ostarelost starostna pokojnina, plačane vsakoletne počitnice vsem delavcem moškim in ženskam od 14 do 30 dni z pogodnostmi počitka v letoviščih in prirodnih krasotah. Že to preteklo leto je na tisoče navadnih delavcev in delavk uživalo prvič v življenju te ugodnosti na sončni Jadranski obali, v planinah Slovenije i. t. d. Delovnim ženam se plača za slučaj nosečnosti dnevnice in odmor tri mesece pred porodom in tri mese po porodu. Poleg tega se plačajo doklade na vsako dete 175 Din. na mesec, vse do završenja šestnajstega leta, ali završetka šolovanja. Dalje mladi učenci niso več sužnji krutih gospodarjev, da bi delali brezplačno kot pred vojno. Po završenju 14 leta stopijo na plačano delo z odeljenim 8 urnim delavnikom in plačanimi letnimi počitnicami. Bavijo se edino le z učenjem svojega poklica in ne več s privatnimi hišnimi deli gospodarja, kot je bilo to v navadi pred vojno. Uničena je črna borza in ohranjena visoka valuta dinarja.

PRIJATELJSTVO IN VSE-SLOVANSKO BRATSTVO

Dalje smo mi učvrstili vse-slovansko bratstvo, razvijamo sosedne prijateljske odnošaje in jačamo naše prijateljske stike z našimi tradicijalnimi zapadnimi zavezniki. Z Sovjetsko Zvezo so odnošaji odlični. Mi vodimo neumorno borbo za mir in dvignili smo Jugoslaviji takšni ugled kakršnega še nikoli ni imela in kakršnega nima niti ena mala država."

Nato on pravi, "jasno je da smo kaznovali in bomo kaznovali vsakega, kateri bo rušil vse-slovansko bratstvo in prijateljstvo naše države s demokratičnimi državami."

(Dalje na 3 str.)

"Sedaj je doma popolnoma drugače..."

Iz Francije je prišel drugi transport naših izseljencev

Izseljeniški vlak iz Francije, ki je prispel v petek na Jesenice, je do sedaj največji transport naših izseljencev v domovino. Manjši transport je prispel pred kratkim na Sušak, nekaj izseljencev se je vrnilo posamezno. Zdaj pa se je vrnilo 400 izseljencev iz Francije v Jugoslavijo. Od teh je 350 Slovencev in 50 Hrvatov, ki pojdejo takoj naprej na Hrvatsko, ostali bodo pa razmeščeni do zaposlitve deloma v bazi v Kamniku, oni pa, ki so izrazili željo vrniti se k svojim sorodnikom, se razidejo na svoje domove. Večina povratnikov so rudarske družine iz Pas de Callais in Somme, ki so bili od 16 do 25 let v tujini.

Pred bazo na Jesenicah, ki jo se stavlja kakih 14 majhnih prijaznih hišic, zgrajenih med Savo in železniškim tirom, nas je zjutraj pozdravilo mrzlo, toda prekrasno jesensko jutro. Vrhove gora je ponoči pobelil prvi sneg, nižje gorovje pa je žarelo v najlepših jesenskih barvah. Prihod izseljeniškega vlaka je bil naznanjen za pol deveto uro in prihitelo ga je čakat na slavnostno okrašeni prostor pred bazo mnogo Jeseničanov in predstavnikov organizacij in ustanov. Jeseniški ljudski odbor, AFŽ Rdeči križ so na najskrbnejši način pripravili vse potrebno za sprejem naših ljudi iz tujine. Na vsakega izseljeniškega otroka je čakalo darilo, na može mnogo cigaret.

V pogovoru so mi izseljenci pravili, da so bili že v Franciji izpostavljeni propagandi, sovražni naši novi Jugoslaviji in to s strani jugoslovanske reakcije, ki se tam potika in ki na vse načine skuša oklevetati našo ljudsko oblast. "Toda," — je dejal starejši možakar, rudar iz Zagorja, ki je bil odšel v Francijo že 1924. leta, ko je divjala Orjuna tudi po naših rudarskih revirjih ter ga je protiljudska oblast stare Jugoslavije preganjala zaradi njegovega delavskega prepričanja, a je sedaj pred vagonom užival prečisti gorenjski zrak in domače sonce — "takoj pri prihodu sem občutil, da je zares popolnoma konec tistemu, ki ni dalo delovnim ljudem živeti doma in jih gnalo v tujino in da je s e d a j d o m a popolnoma drugače. . ."

Vlak je imel zaradi obmejnih oblasti v Avstriji skoraj triurno zamudo. Kljub dolgi, štiridnevni vožnji in obmejnim zaprekam, je ležala na vseh obrazih ljudi, ki so se po dolgi ločitvi zopet znašli na domačih tleh, globoka presunjenost. Vidi se jim, da leži za njimi dolga doba trdega dela v tujini. Ko je godba zaigrala državno himno in je novodošle s prisrčnimi besedami pozdravil predsednik krajevnega ljudskega odbora, inž. Torkar, so v vseh očeh blestele solze. Vse so bile uprte v veliko sliko tov. Tita pred govorniškim odrom, tudi oči Francozov, ki so bili spremljali izseljence do Jesenic in so sedaj stali poleg odra. Nato so pozdravili novodošle predstavniki raznih organizacij in Ministrstva za delo, ki je transport pripravilo. S strani izseljencev se je zahvalil vodja te skupine, tov. Golja. Izseljeniška mladina je zapela marseljezo, jeseniški moški in ženski pevski zbor pa sta novodošlim zapela v pozdrav par domačih pesmi. Nato se je poslovil od izseljencev vodja francoskega osobja. Ves sprejem je potekel izredno prisrčno in toplo in ljudje so to tudi občutili ter mi vedno ponavljali, ko sem govorila z njimi: "Kaj takega pa res nismo pričakovali. Vso pot smo bili tako dobro preskrbljeni z dobro hrano, kot bi ne bili na poti. Za naše bolnike je bilo v posebnem vagonu preskrbljeno vse potrebno: postelje, bolniška pomoč, zdravila. V vlaku vozimo s seboj vse svoje stvari: opravo in ostalo. Že v Francijo in tudi po poti smo dobili v dar mnogo knjig, časopisov in raznih zelo lepih brošur. Kaj takega more napraviti za delavce samo ljudska oblast. . ."

Nad bazo se je začela počasi spuščati popoldanska senca. Sonce se je sedaj uprlo v nasproti stoječe hribe, na čijih podnožju se je svetilo novo veliko trinadstropno poslopje, nova jeseniška bolnišnica, ki bo najmodernejše opremljena bolnišnica v Sloveniji. Rastejo nove bolnišnice, rastejo ustanove, ki bodo služile ljudstvu, vračajo se po dolgih letih sinovi tega ljudstva. Kratka doba nekaj več kot enega leta in vsépovsod se že vidijo sadovi dela naše ljudske oblasti. Tudi za naše izseljence bo dovolj kruha na domačih tleh. Ljudska oblast jih bo preskrbela z delom in vsem, kar rabijo zase in svoje družine, njihova največja želja pa je, pomagati pri obnovi ljubljene domovine.

"Slovenski Poročevalec"

Pismo G. Matešiča iz potovanja

Dragi tovariši!

Najbrž, da bo mnoge zanimalo, kako sem potoval čez sinji ocean, kateri je za časa vojne zahteval velike napore in žrtve. Seveda to pot njegovi valovi niso bili nič manjši ali milejši, toda bili so samo morski valovi brez sovražnih podmornic.

Na ladjo, katera malone se iz vojnega stanja, smo se ukrcali v soboto 16. nov., v New York-u ob 9. uri zvečer. Mornarji so potegnili težka sidra, odstavili most in tako je bila ladja "S.S." Marine Marlein" pripravljena na dolgo pot. Počasi smo se začeli pomikati po zalivu, za nami se je pa pričelo izgubljati močno razsvetljeno mesto — New York. Pluli smo izpred kipa "Svobode", kateri stoji kakor stražnik in kakor spremljevalec na desni strani zaliva.

Potniki so bili večinoma na krovu ladje v manjših skupinah. Eni so se pogovarjali, drugi peli, nekateri pa enostavno strmeli predse, misleč na dolgo vožnjo po morju, ali pa so bili morda zatopljeni v misli, kako se bodo srečali s svojimi v Evropi. Tako v pogovoru in zatopljeni v misli smo se že tako daleč odmaknili, da smo še komaj videli še vedno močan odsev New-yorškega pristanišča.

Vožnja naslednje dni je bila primeroma dobra, le včasih se je ladja nekoliko nerodno zazibala. Potovali smo po 10 — 20 potnikov v eni sobi. Postelje so bile še vojaške. Namreč po tri postelje na verigah ena povrh druge. V začetku je bilo precej godrnjanja ki pa ni nič pomagalo. Končno na morju smo! Zato se je tudi pogovor začel drugačen. Kakor navadno so informativna vprašanja; Kam potuješ? Kod potuješ v Evropi in ali se nameravaš vrniti ali pa ostati v Evropi? Ta vprašanja so zadostovala, da človek pride v nadaljne pogovore, predvsem o tekoči situaciji v svetu.

Med potniki, poleg vojakov, kateri so bili na dopustu ali pa ponovno poklicani na dolžnost v okupirane cone, so bili tudi nekateri diplomati, uslužbenci U.N.R.E. i. t. d. Tako je ta potniška skupina predstavljala tudi razna politična mnenja in prepričanja. In vendar čudno, da je le malokdo želel poseči v težja vprašanja, ki se tičejo vseh nacijonalnosti in predvsem vprašanje miru. Sicer pa ni nihče sploh omenil kake vojne nevarnosti, kakor se o njej mnogo piše posebno v ameriškem tisku.

Značilen je bil odgovor glede vojne, drugega podčastnika po imenu — Frank. Rekel je: "Mnogi vojni podžigalci se motijo kadar govorijo o novi vojni. Če vzamemo za primer samo ta parnik z katerim potujemo, koliko je takih tukaj, ki hočejo vojno? Po mojem mnenju", pravi Frank — "jih z lahkoto preštejemo. Mornarji za gotovo ne, ker so vsi do enega razen nekoliko častnikov člani mornarske unije in se zavedajo, kaj pomeni vojna. Najmanj pa imajo v mislih vojno z Sovjetsko Zvezo, katera je rešila svet pred fašističnim suženjstvom. Tisti, kateri stvarno delajo na to, da bi prišlo do nove vojne, so kapitalisti, kateri sanjajo, da bi z novo vojno zasegli nova imetja, na domačih tleh se pa rešili krize katera je neizogibna, če se pravočasno ljudstvo ne zave prave nevarnosti, ki mu preti na lastnem pragu."

Nobenega dvoma ni, da je "Frank" imel prav. Kajti v pogovoru z mornarji, med katerimi je mnogo antifašistov, se z lahkoto dobi vtis, da so obsodili sedanjo proti ljudsko politiko Amerike in Anglije. Mnogi so primeroma dobro poučeni o Jugoslaviji. Ime maršala Tita se izgovarja s posebno voljo in ponosom.

Isti večer, dne 18. nov. se je vršila seja članov mornarske unije. Seje se je udeležilo nad 200 članov. Poleg rednega opravila seje je bil izvoljen nov odbor, zaupniki i. t. d. Za tem je sledila obširna diskusija.

Prvič; Potreba graditi unijo, drugič; aktivnost odborov in zaupnikov in tretjič; potrebno znanje o ekonomskih problemih mornarjev in ostalih delavcev. Predsednik unije je posebno povdaril na to, da se naj bi vsak spominjal na "lačno 30-to in poznejših let do druge svetovne vojne. "Tega se mora zavedati", pravi predsednik" — vsaki član unije, kakor tudi vsaki drugi delavec, ker samo organizirani in združeni delavci vred z delovnim ljudstvom morejo preprečiti naval reakcije, a predvsem oživetje fašizma pod novimi okolščinami."

Kar nekam zelo zadovoljnega sem se počutil, ko sem slišal v diskusiji tako trezno obdelavanje mnogih vprašanj. Tako so se čutili tudi ostali potniki, sicer manjše število, kateri so se udeležili seje. Sama seja je pa prinesla še večje poznanstvo in prijateljstvo.

Ko smo enkrat prepluli polovico Oceana nas je zajela velika nevihta. Ladja, ki je po teži nekako okrog 15.000 ton je plavala kakor orehova lupina med silnimi valovi, ki so se vedno pogosteje dvigali v zrak. Med potniki je zavladala nekakšna nervoza in zatopljenost. Mnoge je sprejela v svoje naročje znana morska bolezen, ter jih krepko držala v svojih skromnih ležiščih nekaj dni predno so se zopet postavili na noge in zadihali sveži zrak na krovu ladje. Kapitan ladije je pripomnil: "Morje je kakor otrok. Nekoliko ur po spanju se zbudi in začne tako glasno jokati, da ga je slišati daleč na okrog. Tako tudi morje po kratkem presledku tišine se zbudi in začne metati valove na vse strani." Tako je tolažil potnike, ki so bili nekam boječi, posebno ko je bilo prepovedano priti na krov ladje in so morala biti vsa okna in vrata zaprta. Nekateri so si iz bojazni nataknili rešilne pasove in tako hodili po hodniku v kolikor je bilo sploh mogoče hoditi sem in tja.

Danes, ko to pišem, smo samo nekoliko milj od pristanišča — Southhampton. Jutri se bodo izkrcali oni, kateri potujejo v Anglijo. V torek zjutraj, dne 26. nov. se bomo izkrcali ostali, kateri potujemo skozi Le Havre. Poleg nas pet delegatov, potujejo še drugi trije v Jugoslavijo in sicer dva iz Port Colborne in ena potnica iz U.S.A. Nekoliko potnikov potuje v Čehoslovaško. Nekatere poznam še iz Port Arthur-ja.

Z tem bom zaključil za enkrat z željo, da se bom oglasil z drugim poročilom iz Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

Iskrene pozdrave vsem ter obilo uspeha pri skupnem delu.

Geo. Matešič.

Vsem prijateljem nove Jugoslavije

Toronto, Ont.: — Zadnje dni smo prejeli poročilo, da v Jugoslaviji z velikim navdušenjem in zanimanjem pričakujejo povratek delovnih grup iz Kanade v domovino.

Naši narodi pričakujejo, da bomo pripeljali s seboj velike moderne stroje za izdelovanje cementnih blokov, stroje za izdelovanje "plywood-a" in vse potrebne stroje za tovarno vrat in oken.

Gradbena grupa je priporočila, da bi se kupil eden stroj v vrednosti od 2 do 3 tisoč dolarjev, da bi se tam pokazalo vrednost cementnih blokov. Tamošnji strokovnjaki so hitro spoznali vrednost tega stavbenega materijala in sprejeli predlog z velikim navdušenjem.

Inženirji in stavbeniki priznavajo, da so cementni bloki najprikladnejši gradbeni materijal za hitro grajenje posameznih stanovanj in industrijskih zgradb, katere so najvažnejše pri obnovi narodne ekonomije. Bloki se izdelujejo iz najcenejšega materijala; peska in cementa; izdelujejo se dva do trikrat hitreje, kot opeka. Z bloki se gradi, 3 do 4 krat hitrejše kot z opeko. Blok po sami izdelavi in sestavi provzroča izločanje v zidu, tako da se zid ne poti po zimi. Z eno besedo, je izvrstni materijal za stanovanjske in industrijske stavbe. Vsled tega eden naš majhni stroj ne pomeni skoro nič. Potrebno bi bilo še več velikih strojev, da se vsaj nekoliko zadosti veliki potrebi po gradbenem materijalu, z katerim bi se prihranilo mnogo delovne moči in pospešilo gradbo.

Tukaj se dobi stroj, ki izdeluje 600 blokov na uro. Dva ali več takih strojev bi bil temelj ene važne industrije, do sedaj tam nepoznane ali ene od najvažnejših. To je prvorazredna industrija, najcenejšega ali dobrega materijala.

"Plywood" (zlepljen les) je istotako važen gradbeni materijal. Uporablja se za izdelovanje pohištva in druge razne stvari. Iz tega lepljenega materijala se izdelujejo letala in ladje, brez njega se ne morejo napraviti niti dobra vrata, da ne govorimo o tisočih drugih predmetov za katere se uporablja.

"Plywood", kakor cementni bloki, se izdeluje iz najcenejšega materijala. Glavna sestava plywood-a je les, kateri nima skoro nobene stavbinske vrednosti, t.j. vrba, jelša, topola, lipa, jablan i. t. d. kateri je tudi za kurjavo skoro brez vrednosti, ali kadar se ga zreže na tanke plasti in namaže z lepilom in se ga dene v hidravlično stiskalnico — postane bolji lesni materijal, kakor hrastovina, ali kakšen drugi trpežni les, ker se ne širi od vlage in ne suši niti ne more razpokati ob vročini, ampak ostane v svoji prvotni obliki.

Ali ta zlepljen les se izdeluje s pomočjo velikih ameriških strojev, kakor tudi cementni bloki, katerih Jugoslavija nima. Ima pa Jugoslavija tukaj nas, svoje sinove, tovariše in prijatelje, kateri bodo napeli vse sile, da se ti stroji tukaj kupijo in se jih pošlje našim narodom, pa ne samo omenjeni, ampak tudi razni drugi stroji.

Brez strojev tudi največji ljudski napori ne morejo doprinesti velikih rezultatov v proizvodnji. Mi vsi želimo, da se v Jugoslaviji čimprej zgradi industrija, ker vsakdo želi, da bo v naši stari domovini čim lepše življenje. Končno pa, tudi mi vsi se želimo povrniti na svoja očetova ognjišča.

Ker nismo imeli prilike se udeležiti v borbi za narodno osvobojenje, se moremo udeležiti v narodni izgradnji gospodarstva. To je nam vsakemu mogoče, naj bo v kakršni koli meri. Recimo 5-sto od nas z vlogo po 5-sto dolarjev moremo utemeljiti največjo tovarno blokov ali tovarno "plywood-a", na celemu Balkanu.

Mi tukaj, v provinci Ontario imamo navedene ideje. Mogoče, prijatelji in tovariši v drugih provincah imajo še bolje. Tovariši v B. C. imajo morda idealnejše načrte, toda čas hiti in ker je čas zlato, se je treba prijeti dela resneje. Verjetno bo kateri izmed vas rekel — 500 ljudi po 500 dolarjev ni težko najti, ko je vprašanje pomaganja našemu narodu v domovini na dnevnem redu. To je resnica. Začnimo s temi 500 in potem bomo šli na več, kakor hitro dovršimo to važno delo.

Ni tukaj samo vprašanje "plywood-a in cementnih blokov, ampak gremo še dalje. Stavbinska grupa bo nabavila stroje za najmodernejšo tovarno izdelovanja vrat, oken, in drugih mizarskih izdelkov, v vrednosti blizu 150.000 dolarjev. K temu dodajte se stroje za izdelavanje "plywood-a in cementnih blokov in videli bodete sliko enega velikega stavbinskega podvzętja na katerega bo lahko ponosen vsak naš izseljenec; posebno pa naš narod v domovini.

Mogočnosti so velike in vse to se more uresničiti, samo je potrebno, da to naši prijatelji vzamejo za resno in za dolžnost, potem bo malo naših ljudi, ki se ne bodo odzvali.

Mi ne želimo da se nam ta denar daruje, ampak samo posodi. Vsakemu se bo posojena svota vrnila po njegovi lastni želji, odnosno kadar pridemo v Jugoslavijo. Oni kateri bi želeli vložiti denar a ne morejo v Jugoslavijo, vsaj ne še sedaj, morajo pooblastiti naj bo katerega koli, da se mu izplača posojena svota, ali ga pa sami dobijo nazaj, ko se povrnejo v domovino.

Razen denarja za stroje mi vabimo vse naše tovariše in prijatelje, obrtnike in strokovnjake vseh obrtov, da stopijo v grupe katere so jim najpovolneje in ako ni grupe v njihovem mestu, naj se javijo stavbinski grupi katera sprejema obrtnike in strokovnjake vseh obrtov, kakor tudi poštene delavne ljudi brez razlike ali znajo kako obrt ali ne. Nam so vsi dobrodošli in za vsakega bode dosti dela po priliki katere predpisujejo zakoni, kateri varujejo interese delovnega naroda. Socijalno zavarovanje in splošno blagostanje se dnevno izboljšuje v domovini naših očetov. Z našo udeležbo pri obnovi in grajenju države bomo zagotovili lepše življenje za nas same in za naše družine. Tukaj čeravno prihraniš par sto dolarjev ali par tisoč, to ne pomeni dosmrtno zavarovanje in zavarovanje od brezposelnosti in glada. Že danes se težko dobi delo, a dobra plača še težje. Kaj bo za leto dni ali dve leti ni težko predvideti. Kapitalizem ne more obstojati brez armade brezposelnih delavcev, kaj to pomeni za nas, je vsakemu poznano.

Za nas je najbolje, da gremo v domovino, kjer je to zlo odpravljeno za vse čase; kjer bo vsaki zavarovan v slučaju bolezni ali nezgode — z polno plačo, kakor takrat ko je delal, na brezplačno zdravniško postrežbo in bolnišnico, letne plačane počitnice od 14 do 30 dni in še na stotine drugih ugodnosti, katerih tukaj nikoli ne bomo uživali.

Mi pozivamo vse naše tovariše in prijatelje, da organizirajo delovne grupe po vseh naselbinah, da nam predložijo svoje predloge in nasvete, kakor tudi umestno in konstruktivno kritiko.

Za stavbinsko grupo:

Stevo Šaban.

Govor Branka Vukeliča

(Iz 2 strani)

Vidite zaradi tega danes na nas navaljujejo. . . vsi sovražniki napredka in podžigalci nove vojne. To so oni kateri so vedno bili proti ljudstvu in niso nikoli imeli spora s fašizmom. Ako se usporedi borba današnjih reakcijonarjev proti novi Jugoslaviji z načinom borbe in propagande Gobelsa, tedaj bodete videli, da je enaka" je rekel Branko. "Med tem pa vsi oni ne morejo oporeči resnice naših socijalnih reform, katere so izvedene, resnico da naši narodi vživajo popolno svobodo in enakopravnost, da so si ustvarili svobodno in demokratično državo ter da to državo z največjim navdušenjem utrjujejo, grade in pazijo nanjo z čuječim očesom.

Ako pogledate izseljeniške reakcijonarne časopise, ki sipljejo mržnjo in strup na državo naših narodov, tedaj bodete videli, da prav za prav oni sami sebe vlečejo v laž in nasprotstvo. Tako naprimer srbski fašisti pišejo črez njihov strupeni "Srbobran" in "Glas Kanadskih Srbov", "da smo ustašo-partizani, da preganjamo pravoslavno vero in da v državi gospodarijo samo Hrvatje, a hrvatski fašisti pišejo v ustaški "Nadi", "Danici" in v "Hrvatskem Glasu" ter jih postavljajo na laž ker pravijo, da smo četniško-komunistične bande, da preganjamo katoliško cerkev in da v državi vladajo samo Srbi. Vsi se pa sem in tam včasih zložijo in pravijo, da vladajo samo Slovenci. Potem jih pa zopet slovenski fašisti demantirajo kroz "Ameriško Domovino", ki pravijo da so vsi Slovenci protivni in da so pobegnili. Eni pišejo "čiča" junak, drugi Stepinac junak a Maček mučenik. Vsi potem pišejo, da smo vpeljali rdečo diktaturo, rudeči fašizem, odpravili svobodo, da je Tito ubit, Kardelj ukraden, Djilasa ni, pravijo, da naj bi se vrgle atomske bombe na našo državo, OZNA na vsakem koraku, videli so raztrgane generale i. t. d.'" To zlo vseeno odkriva eno — za njih prav gorko resnico; Da v Jugoslaviji vladajo vsi narodi, izključujoči njihove fašiste, da se ne preganja niti ena vera, ampak fašistične agencije, pa če so one zamaskirane tudi z svetimi mitrami in plašči, da je "čiča" junak v klanju svojega lastnega naroda, Stepinac v organiziranju in podpihovanju ubojstva in zločinov, v skrivanju ustaškega zlata v cerkvi, da je imel Maček posel da se je sprehajal za časa vojne od Von Kasea do Paveliča v Zagrebu. Da je Titovo ranjenje, Kardeljevo "kidnapanje Djilasovo izginutje samo njihova pusta ali neostvarljiva želja, ali kakor naš narodni pregovor pravi; "Kar si je baba čez dan želela, se ji je sanjalo po noči."

Ko nam pravijo, da smo odpravili svobodo in uvedli diktaturo nam to oni govore iz svojih lastnih izkušenj in gledajo skozi prizmo svojih fašističnih roparskih in hudobnih ciljev. Oni kateri postavlja oblast za sebe ne postavlja ob istem času tudi diktature za sebe. Narod v FLRJ je postavil sam svojo oblast, ljudsko demokratično oblast. Ali se ne spominjamo še vedno diktature 95 odsto naroda v Jugoslaviji, katero so vsi oni reakcijonarji krstili za "veliko demokracijo". V resnici za njih je tudi bila demokracija, ali ne za narod. Sedaj ko je naš narod razbil na koščke diktaturo peščice izkoriščevalcev, bi bilo neumno verovati, da si je narod zopet postavil diktaturo in ukinil svobodo.

Razlika je v tem, ker je bila to demokracija za eno pest pokvarjenih narodnih izkoriščevalcev in jastrebov, sedaj pa je demokracija za 95 procentov delovnega ljudstva, delovne inteligence in to je široka demokracija.

Kadar nam ti "prijatelji" iz begunstva pravijo rudeči fašisti, zakaj so potem oni odšli z okupatorjem prav v Rim, Avstrijo in Nemčijo, tam kjer so bila gnezda fašizma? Mi smo, odnosno narodno sodišče, obračunali s paveličevci, nedičevci in dražićevci, kateri so počenjali zločine nad nedolžnim narodom, kakor tudi onim glavam — Budakom, Rukavino, Sertičem. Dražo, Rupnikom in drugim, a Stepinac je priprt. Fašisti, fašista ne kaznujejo, ampak ščitijo. Mnogi od teh izdajalcev jo je popihalo v zavezniški teritorij. In vidite iz "velikega prijateljstva" tako postopamo mi z izdajalci, a nekdo iz "velikega sovraštva" jim je dal polno svobodo in zaščito.

Kadar oni pravijo, da je danes v Jugoslaviji slabše nego je bilo pred vojno ali za časa Hitlerja in če jih vprašate za koga je gorje? tedaj bodete pronašli, da se to nanaša na one katerim je bilo dobro pod Hitlerjem, ali za one kateri so pod Hitlerjem strašno trpeli za njih je sijajno in svobodno življenje prav takšno za karšnega so se borili.

Ljudje, kakor je B. Radica pišejo, kako je pri nas vsepovsod OZNA. OZNA ne dovoljuje vohunom, saboterjem in špekulantom ter ubijalcem da bi se oni udejstvovali, to je pa v interesu naroda. Radica bi moral vedeti, da smo mi dokler je bil on v domovini, dobro vedeli, kaj je on in kaj hoče. Mi smo mu vseeno dali svobodno oditi. Ali ni to še eden dokaz naše moči, širine naše demokracije in svobode? Bolje je vseeno, da slični njemu ne gredo v našo državo, ker naš narod ne mara takšnih, kateri delajo za tuje interese.

Vi, kateri danes slavite ta veliki praznik naših narodov in oni kateri se želijo povrniti v našo domovino, v novo Jugoslavijo, iz katere ste za časa njihove dobe morali bežati, ste najbolji dokaz kakšne so bile prilike in kako gledate na sedanje in bodoče prilike v Jugoslaviji", je rekel v svojem govoru major Branko Vukelič, ki ga je končal z besedami:

Naj psi lajajo — Karavanâ gre naprej! Dolgotrajno in burno ploskanje.

VANCOUVER, B. C.

Ogranak Kanadskih Srbov v Vancouverju, bo priredil Banket v korist lista "Srbskega Glasnika" **v soboto zvečer 14. decembra v prostorih Srbskega prosvetnega doma, 767 Kifer St.**

Vljudno vabimo vse Srbe, Slovence, Hrvate in druge narodnosti, da se udeležite banketa v obilnem številu. Na banketu bodo raznovrstna jedila vključno jagnetina in ono s čemur se jagnetina zaliva.

Odbor

100 DOL. ZA TISKOVNI FOND LISTA EDINOSTI – REZULTAT POSLOVILNEGA VEČERA STARIH AKTIVISTOV

Timmins: — Priložen v pismu je "money order" v svoti od $100.00, ki je namenjen za tiskovni fond lista Edinosti ter na račun naše kvote. Ta svota je rezultat poslovilnega večera družine Slakove katera se je po dolgoletnem bivanju med nami v Timmins-u poslovila dne 24 novembra. Čistega na tej večerinki se je nabralo $69.22, in k dopolnitvi svote 100 dol. se je priložilo iz blagajne odseka Z. K. Slovencev.

To večerinko smo napravili na hitro roko, katera ni bila predvidena prej, vsled nenadne odločitve naših starih naseljencev in starih aktivistov v delavskem gibanju — Družine Slakove —, da nas zapustijo, kar se je tudi zgodilo, dva dni po poslovilnem večeru.

Za ta večer so imeli napovedano večerinko člani S.K. Hrvatov a so na pobudo članov Z.K. Slovencev odstopili nam ta večer da bo ta večer namenjen poslovitvi družine Slakove, za kar se člani Z.K.S. prav lepo zahvaljujejo tovarišem Hrvatom.

Kot je marsikomu znano so bili Slakovi vedno v prvih vrstah za napredno stvar, ter bo naš odsek prikrajšan za dva dobra aktivna člana. Vsled tega naše članstvo želi Slakovim, da bi jih še nadalje vodila delavska ideja kjerkoli se bodo nahajali in jim v slovo zakličemo: Srečni bili!

Naš odsek Z.K. Slovencev nam obeta na 15. decembra pokazati kaj se lahko napravi z našo mladino ako je ta zavedna. Takrat nam bodo pokazali, kako bodo igrali šaloigro; "Laži zdravnik". To je prva igra v Timminsu pri kateri sodeluje samo mladina. Vabljeni ste vsi, da pridete v nedeljo 15. decembra ob 7.30 v Finsko dvorano na 4th in Balsam St., da se tako po dolgem času zopet malo nasmejete. Vstopnice po 25c. bo prodajala mladina, dobile se bodo tudi isti večer v dvorani.

Naznanjam vsem članom, da se bo letna seja odseka Z.K.S. vršila dne 8. dec. ob 2 uri popoldne na 112 Balsam St. N. Pridite vsi!

Tajnik odseka Z.K. Slovencev
J. Benčina.

Sodnijski proces v Ljubljani

(Nadaljevanje)

Ko je obtoženec omenil, da je sleherna številka "Slovenca" prinašala poročila, kako so domobranci pobijali ljudi pod pretvezo, da so partizani, je Rupnik molčal. Nato mu je tožilec predločil citate iz njegovih govorov ob slovesnih prilikah, v katerih je izražal slavospeve Hitlerju in blatil osvobodilno gibanje. Propagando proti temu gibanju, je izjavil Rupnik, je vodil poseben protikomunistični odbor, pri katerem so se udeleževali Nemci kot posvetovalci. Na vprašanje, kdo je na deželi dajal pobudo za protikomunistična zborovanja, je dejal Rupnik: **Duhovščina, župani in ljudje iz klerikalnega tabora.**

BOLJE UPORABLJAJO BRZOSTRELKO KAKOR MONŠTRANCO

V zvezi z ustanovitvijo MVAC je Rupniku povedal italijanski kapetan Tornari, da ima zelo dobre kaplane in učitelje za to "milizio". Njihova naloga je sicer bila brigati se za duše, da po izjavi njegovega sina Vuka znajo nekateri izmed njih s strojnico bolje ravnati kakor z monštranco.

Tožilec: — Vaš sin jih je poznal, saj so bili pri njegovih edinicah. Ko ste bili župan, ali je prišel kaplan Malovrh k vam?

Rupnik: — Prišel je in prosil naj preskrbim nekaj dobrih instruktorjev za taktičen pouk vaških straž. Rekel sem mu, da z vaškimi stražami nimam ničesar opraviti in da poznam samo odbornika dr. Zajca, h kateremu naj gre poprosit.

Tožilec: — Ali se more to smatrati za dušebrižništvo, če pride po vojaške instruktorje? Je to vojaško delo?

Rupnik: — Da.

Tožilec: — Vaš sin je še več povedal o teh duhovnikih. Kaj je povedal o njihovem banditizmu?

Rupnik se prične izgovarjati, da se vsega točno ne spominja, nakar mu tožilec prečita iz zapisnika: "Vuk mi je dejal, da jih je mnogo med temi mlajšimi duhovniki, ki bolje poznajo in upravljajo brzostrelko kakor z monštranco, in da vnašajo mnogo škodljivega divjaštva in banditstva. Za to je zvedel tudi škof in mi je sam potrdil o priliki nekega obiska pri njem". — Kaj je rekel škof?

Rupnik: — **Škof je rekel, da absolutno ne dovoli, da bi nosili duhovniki orožje in posegali v borbe, kakor pa vidim, je on sam prosil, da se jim izda orožje.**

Tožilec: — Kdo je imenoval kurate v vaške straže?

Rupnik: — Škof, verjetno po predlogu dr. Lenčka.

Tožilec: — Ali so Italijani internirali tudi duhovnike?

Rupnik: — Kolikor vem, ne.

MOSIGNOR ŠKRBEC KOT DELEGAT PRI "POGLAVNIKU" IN NADŠKOFU STEPINCU

Tožilec je nato pričel Rupnika izpraševati glede dekana Škrbca. Obtoženec je zatrdil, da monsignora Škrbca pozna in da ga je smatral za človeka, ki se peča izključno z delom na socialnem polju, kot predstavnika škofove pisarne, ki je dajala podpore; šele v najzadnjem času, morda 14 dni prej ali v aprilu 1945, je šele spревidel, da je mož politik. To pa vsled tega, ker je zelo mnogo govoril na sestanku pri škofu in ker je bil potem poslan v Zagreb k "poglavniku" in nadškofu Stepincu.

Tožilec: — Kaj je tam delal?

Rupnik: — Tega ne vem. To sem zvedel sploh šele v Tarantu od nekega hrvaškega polkovnika, ki je bil tedaj tudi tam in ki ga je spremljal iz Ljubljane v Zagreb.

— Ali je bil polkovnik bivše jugoslovanske vojske?

— Da.

— Ali ga je spremljal k "poglavniku?"

— Prvi je bil Frkulič, minister ne vem kakšnih zadev.

— Frkulič, ustaški minister.

— **Ustaški minister in polkovnik Alekšič sta bila tudi v Ljubljani pri meni. Pri meni nista nič zahtevala. Samo vprašala sta, kako mi je. Bila sta na konferenci v škofiji. To mi je Alekšič sam povedal v Tarantu. Nato sta spremljala Škrbca in še nekoga drugega v Zagreb. V Zagrebu je bil Škrbec kot delegat "Slovenskega narodnega odbora" pri poglavniku in Stepincu.**

— S kakšnim namenom?

— Ne vem.

— Ali vam ni Alekšič povedal, da bo Slovenijo in Hrvatsko zasedla anglo-ameriška vojska?

— **Menim, da je vsa stvar o zasedbi Slovenije po Anglo-ameriških prišla iz Zagreba od Stepinca.**

— Kaj veste o tem, da sta župnik Škulj in Markun izdala neki razglas za domobransko mobilizacijo?

— Nekega dne mi je prinesel neki policaj z uprave velik plakat. Rekli so mi, da je že vse plakatirano po mestu. Mislim, da je to napravila kmečka pisarna v najožjem sporazumu in po nalogu vodilnega odbora s domobranskim štabom in v sporazumu z Roesenerjem. Ta me je nahrulil telefonsko, sam pa tudi ni nič nadziral. Poklical sem tega Markuna in Škulja in sem jima rekel, da so to povzeli, ne da bi kaj vprašali in brez vednosti in dovoljenja oblasti.

— Zakaj je hodil kaplan Križman k Gestapu septembra in oktobra 1943?

— Mislim, da je bil posredovalec v imenu odbora vaških straž in Šmajda.

— Kakšna je bila vloga kateheta Volbanka v Novem mestu?

— Po pripovedovanju mojega sina je bil Volbank nezanesljiv politikant, ki je v Novem mestu zastrupljeval ljudstvo. V noči od 8. na 9. se je pridružil ta Volbank k skupini, ki se je zbirala v Novem mestu in se je potem umaknila h Kostanjevici. Tam mu je sin odredil posel adjutanta.

— Ali so to dušebrižniški posli?

— Ne.

— Torej je bil katehet kot vojak v službi vašega sina Vuka.

RUPNIKOVE ZVEZE Z USTAŠI V ITALIJI

Na vprašanje tožilca je nato Rupnik izpovedal svoje vtise v taborišču Fermo, ki je bilo povsem ustaško. Hrvatska je bila notri samo skupina vojakov, ki je prišla z Rupnikom, okrog 120 nemških vermahtovcev, ujetih od Angležev, Štajercev in potlej še dve družini iz Ljubljane, žene z enim ali dvema otrokoma. Na vprašanje, če se je kaj govorilo o izročitvi "poglavnika in če so imeli ti Hrvati kakšne stike z Vatikanom, je dejal Rupnik: — Ko sem bil v Fermu, se je pravkar vrnila deputacija taborišča Fermo iz Rima in je imel predsednik dr. Žanjko predavanje o njihovem obisku v Rimu in Vatikanu ter o sprejetju pri papežu. Dosegli so pravzaprav gmotno precej v denarju in ustanovitev konvikta za šoloobvezne srednješolce iz taborišča Fermo, in sicer za moške in ženske. Papež jih je imel v avdijenci skoraj pol ure. Tako so vsaj pripovedovali. Rekel jim je, da sicer nima s svetovno politiko nobenega stika, a bo prosil Boga in faktorje, do katerih se lahko obrne, za pomoč hrvatskemu narodu. —

Na vprašanje, če so to bili ustaši, je Rupnik pritrdil, nakar je opomnil tožilec, da papež moli in prosi Boga za pomoč ustašem. — Rupnik je smehljaje odgovoril z da.

Rupnik je nadalje povedal, da je bil poleg njega pri obeh prisegah domobrancev navzoč tudi škof Rožman. Pred prisego je najprej bral mašo in potlej je bil zraven kot gost.

Rupnik je nato priznal, da je Hacinova policija mučila turjaške žrtve, zlasti dr. Vita Kraigherja, "iz katerega je bilo težko kaj ven dobiti". Spominjal se je tudi, da so Kraigherja nekoliko "privili in je verjetno, da so mu dali tudi "batine".

Tožilec je nato podrobnejše izpraševal Rupnika o seji 28. aprila 1945 pri škofu Rožmanu, na kateri je bilo zaključeno, da naj Nemci takoj zapustijo slovensko zemljo, pri čemer dobijo jamstvo, da ne bodo napadeni. Seji je predsedoval direktor (Narodnega odbora) dr. Remec, kateri pa ni dosti govoril. Največ besede je imel dekan Škrbec, škof Rožman pa se je mešal v te razgovore z raznimi pripombami in vprašanji. Navzočih je bilo kakih 24 oseb, med katere je Rupnik prišteval Remca, Basaja, Šmajda, Zajca, Stareta, Žitnika, Smrdeta pa še kakih 10 drugih. Na vprašanje, če bi domobranci zaščitili umik Nemcev, če je bil tak dogovor, je Rupnik odločno potrdil z da. Iz Rupnikovih beležk v koledarčku je nato tožitelj prečital sledečo beležko od 23. marca: "Doma — radost sa vestima o predstojećem ugovoru sa Nemačkom."

RIBNIKARJEVI NASVETI RUPNIKU

Pomožni tožilec je vprašal obtoženega Rupnika, če pozna **Adolfa Ribnikarja, lastnika "Večernika" v Mariboru.** "Da," je dejal Rupnik. Prišel je enkrat v Pokrajinsko upravo in se predstavil kot pisec članka, ko sem postal župan."

(Dalje prihodnjič)

Govor maršala Tita

(Iz prve strani)

tij si je pridobila današnja Jugoslavija izven naših mej. To je dokaz kako ljubi poljski narod novo Jugoslavijo, ko je poslal k nam svoje najvišje predstavnike predsednika svojega Narodnega sveta, svojega maršala ministre in častnike. (Navdušeno klicanje predsedniku Bierutu, maršalu Poljske, poljskemu narodu in Poljski republiki).

Na tem zgodovinskem kraju, kjer je današnje veličastno zborovanje, je zbrisana za stoletja meja, ki je bila tukaj umetno postavljena. Vi, ki ste se tukaj zbrali v tako velikem številu in ki ste se zlili tako s te kakor z one strani mostu, predstavljate simbolično enotnost naše nove F.L.R.J. Prihod naših visokih gostov simbolično predstavlja, bratstvo in edinstvo z Poljskim narodom, z vsemi našimi slovanskimi brati, na čelu z veliko Sovjetsko Zvezo. (Vzklikanje: Bratstvo in edinstvo.)

Kaj to dokazuje? To dokazuje, da je naša država pridobila iskrene, velike in močne prijatelje, da naša država ni več osamljena in da ne niha med vzhodom in zahodom, da ima čvrsto in jasno določeno pot hoditi v mirni izgradnji skupaj z svojimi iskrenimi in nesebičnimi prijatelji, se skupaj z njimi veseliti in, če bo potrebno, tudi skupaj žalostiti; skupaj hoditi, če bo potrebno dajati nove žrtve, če bomo ogroženi. (Dolgotrajno odobravanje). To današnje veliko zborovanje ima še eden simbolični pomen, kateri obstoja v tem, da so prišli naši bratje z Baltika na sinje Jadransko morje, da bi tu zapečatili naše večno prijateljstvo, naše tovarištvo, ki je fiksirano tudi v naši pogodbi o prijateljstvu in vzajemni pomoči.

Rad bi, tovariši in tovarišice,— se povrnil na neko stvar, ki jo nisem podčrtal, ko sem govoril o tem, da nas, ne samo naša reakcija, temveč tudi ona izven naše meje ne ljubi in, ki vas vse zanima. Hotel bi vam povedati tudi o tistem delu Julijske Krajine, o kateri usodi se je govorilo na pariški konferenci. Kljub vsemu našemu prizadevanju in prizadevanju naših bratov Slovanov na čelu z Sovjetsko Zvezo, da sedaj po tem vprašanju še nismo mogli doseči, da bi bile naše upravičene zahteve zadovoljene. V zvezi s tem vprašanjem sem hotel podčrtati, da so se po tej vojni razkrinkali oni, ki so govorili o svobodni odločitvi, ki so govorili o Atlantski listini, o svobodi narodov in tako dalje. Tisto kar ima za nas velikanski pomen in ne samo za nas, temveč prav tako za vse svobodoljubno napredno človeštvo, je to, da se je mednarodna reakcija na pariški konferenci razkrinkala in da je pokazala svoje imperijalistične težnje ter svoj polni imperijalistični obraz pred vsem svetom. Za nas je veliko zadoščenje, da lahko rečemo pred vsem svetom: "Vidite vi govorite eno, delate pa drugače! (Dolgotrajno odobravanje in protest proti reakciji.) Čeprav se nam to pot ni posrečilo, da bi bile naše upravičene zahteve izpolnjene, se nismo odrekli nadaljni borbi, da bi nekega dne bili vsi naši bratje v naši veliki skupnosti, ki se imenuje Federativna Ljudska Republika Jugoslavija. (Močno vzklikanje; Trst je naš! Istra je naša! Tujega nočemo, svojega ne damo.) Borili se bomo še nadalje in ne bomo nikdar pozabili na krivico, ki so nam jo napravili na pariški konferenci. (Dolgotrajno odobravanje). Nismo se trkali na prsa, da smo imeli tako ogromne žrtve, ki so prevelike za tako majhen narod kot smo mi. Apelirali smo na pravičnost, na zgodovinska dejstva, na zgodovinske argumente, podali smo neizpodbitna deistva o naših pravicah. Vse to, niti naše žrtve, ne kri, ne naše požgane vasi, ne grobovi, ne naša oropana in porušena dežela —vse to se njih ni tikalo. Nič ni pomagalo, da bi se omehčalo reakcijonarno srce takozvanih zapadnih demokratov. (Krepki protesti.) Nas pa je razveselilo, ko smo prehodili velik del naše države skupaj z našimi gosti, ter smo videli, da naše ljudstvo ni klonilo, da ni sklonilo glave, temveč jo še bolj dvignilo in smelo gleda v svojo bodočnost, trdno prepričano, da bo nekega dne doseglo to, do česar ima pravico. (Klicanje Tako je. Tako je.) Nikjer nismo slišali nobenega glasu: "Zakaj pa se niste bolj borili?"

Tovariši in tovarišice, to dokazuje, da je vse naše ljudstvo videlo našo borbo, da je spremljalo vse naše ljudstvo od Djevdjelija do Trsta to borbo z napetostjo, da je bila borba naše delegacije in naše vlade sestavni del borbe vseh naših narodov. To dokazuje, da so vsi naši narodi z napetostjo gledali, kaj se bo zgodilo. To dokazuje, da so vsi naši narodi jasno videli, da smo napravili vse, kar je bilo mogoče, vendar se ni dalo pri neki organizirani večini, ki je imela že v naprej določen glasovalni načrt, — ničesar doseči. Za nas so pa ti glasovi manj važni, kakor glasovi naših narodov. Za nas, dragi moji tovariši in tovarišice, so najvažnejši vaši glasovi, glasovi naših narodov. Ti glasovi pa povedo, da bomo soglasni in enotni in da bomo vsi kot eden povedali mednarodni reakciji: Naših vrst ne bodete mogli razbiti, ker so naše vrste še bolj čvrste ko smo videli, kdo ste in kaj ste vi! Tudi v bodoče se bomo, kot eden borili, da dosežemo tisto, česar nam sedaj nočejo dati. (Navdušeno odobravanje).

S tega velikega zborovanja, dragi moji tovariši in tovarišice, vam še enkrat izročam pozdrave, tako s te kakor tudi z one strani nekdanje meje. Bodite enotni in živite v bratstvu, slogi in ljubezni, ker to je vir naše prosperitete, to je jamstvo, da bomo gradili porušeno Reko, da bomo zgradili naše tovarne, naše šole, naše kulturne ustanove, naše boljše in srečnejše življenje. (Hočemo, Hočemo!)

Naj živi Federativna Ljudska Republika Jugoslavija!

Naj živi naše s krvjo pridobljeno, toda večno bratstvo in edinstvo!

PRED NARODNIM SODIŠČEM RADI IZDAJE IN ZLOČINE PROTI DOMOVINI

Bratislava: — Pred narodnim sodiščem Slovaške, mora odgovarjati izdajalec slovaškega naroda in zločinec duhovnik Joseph Tiso, po nacistih postavljen predsednik Slovaške za časa vojne. On je obtožen za 113 prestopkov izdaje in zločinov proti slovaškemu narodu.

ŽENITNA PONUDBA

Fant, srednjih let, delam v rudniku in se želim seznaniti v svrho ženitve z slovenskim dekletom, ali vdovo z enim ali dvema otrokoma. Dekle naj bi bilo srednje starosti.

Joe Shultz
Box 77 Geraldton, Ont.

RADA BI ZVEDELA

Kje se nahaja moj brat Leopold Rijavec, doma iz vasi Osek št., 97 pri Gorici na Primorskem.

Dobila sem list od moje sestre od doma, katera mi piše, da se nahaja nekje v Kanadi.

Čitatelje tega lista naprošam, ako kateri ve za njega, da bi mi sporočil njegov naslov. Če bo pa sam čital to ga prosim, da se javi bodisi na naslov lista ali pa na moj naslov:

Vincenca Hrovatin,
702 S. 7th Street
Milwaukee 4
Wis. U. S. A.

RAD BI ZVEDEL ZA NASLOVE

John Košmrlj iz Loškega Potoka iz Retje, po domače "Mihov" iz Rebri in za Antona Košmrlj ki je tudi iz Loškega potoka, Retje — po domače Jakobčev.

Prosim čitatelje lista Edinosti, ako kdo ve za njiju, da njima sporoči, mu bom zato zelo hvaležen, ako pa sama čitata ta oglas ju pa prosim da se oglasita na sledeči naslov:

Mr. Franc Otoničar,
R. R. 3
St. Catharines, Ont. Canada.

RAD BI VEDEL

Za naslov mojega strica, ki je živel v North Ameriki. Površni naslov je: Jakob Mavrič, Montana, North Amerika.

Prosim čitatelje lista ako kdo ve za njega, da mi sporoči, za kar mu bom zelo hvaležen, če bo pa sam čital te vrstice naj se zglasi na moj naslov:

Franc Makuc
Sv. Trojica pri Novi Vasi
Bloke pri Rakeku, Jugoslavija

Pozor! Hamilton

Na dan volitev v mestno hišo v Hamiltonu dne 9. decembra bo vsak zavedni delavec glasoval. Volil bo kandidate, kateri so se v minuli stavki udejstvovali in stali na strani stavkujočih delavcev. To so:

Sam Lawrence za župana (Mayor)

Helen Anderson (Controller)

Frank Malloy (Alderman Ward 5)

Harold Keeton (Alderman Ward 6)

Peter Dunlop (Alderman Ward 7)

John Greig (School Trustee Ward 7)

Vsak volilni upravičenec na volišče in glasujte za gornje kandidate, da si zagotovite v mestni upravi ljudi, ki bodo zastopali vaše to je delavske interese. Vsi na volišče!

PRVA TAALICA KAMPANJE EDINOSTI

Mesto:	Nove naroč.	Ponovne naroč.	Tiskovni sklad.
Timmins	—	4	$206.00
Toronto	1	5	120.00
Montreal	—	—	25.00
Kirkland Lake	5	4	2.50
Windsor	3	3	— —
Mountain Park	—	—	2.00
Hamilton	—	1	— —
St. Catharines	—	1	— —
Vancouver	—	—	— —
Nanaimo	—	—	— —
Calgary	—	—	— —
Port Arthur	—	—	— —
Geraldton	—	—	— —
Sudbury	—	—	— —
Val D'or	—	—	— —
Noranda	—	—	— —
Oshawa	—	—	— —
Razno Kanada	1	9	— —
Razno U. S. A.	1	5	1.00
Skupaj	11	32	$356.50

V gornji tablici je pregled dva-tedenske kampanje. V njej ni omenjena kvota, ker je do sedaj še nekatere naselbine niso poslale. Vsled tega je navedeno samo koliko se je do sedaj storilo. Iz poročil, ki prihajajo je razvidno, da se nekatere naselbine še niso dobro pripravile.

Ravno ko gremo v tisk smo prejeli sporočilo iz Port Arthur-ja, ki po navadi nikoli niso bili zadnji v naših kampanjah. Glasi se:

"Na zadnji seji odseka Z. K. S. se je v glavnem reševalo vprašanje kampanje Edinosti. Poverjena mi je naloga tajništva te kampanje. Vsled tega apeliram na vse člane in simpatičarje lista Edinosti, posebno na one ki se nahajate izven mesta in se ne ve za vaše naslove, da pomagate v ta fond z vašimi prispevki, z novimi naročninami in obnovami. Povej vrednost lista tvojemu sodelavcu, ako še ni naročnik.

Čas beži, hitimo z delom — Podprimo naš slovenski progresivni tisk v Kanadi.

Tajnik kampanje: **Frank Poje,**
319 Dewe Ave.
Port Arthur, Ont.

KIRKLAND LAKE

OBVESTILO ČLANSTVU ODSEKA ŠT. (1) V.P.Z. "BLED"

Z tem se naznanja članstvu rečenega društva, da prihodnja mesečna seja se bo vršila kot običajno. To je: prvo nedeljo po desetem v mesecu. To bo, 15-tega Dec. V prostorih John Branisel-a. Začetek ob 2 uri popoldne.

Da se to obvestilo iznaša potom društvenega glasila je stvar v tem, ker bo to letna seja, in pa ker se bo ob tej priliki tudi izbiral odbor za naslednje leto 1947.

Zaključek zadnje redne seje je bil, da to obvestilo velja kot vabilo za vse članstvo, da se iste gotovo udeleži. Ter da vsak kateri se seje ne udeleži, brez tehtnega vzroka, bo obvezan plačati 50 c. izrednega asesmenta v korist odsekove blagajne. V to se vključuje tudi članstvo bivajoče v Larder Lake.

Zato se naproša vse članstvo, da vzame to obvestilo na znanje, da bi ne bilo v obratnem slučaju nepotrebnih izgovorov; ker osebnih vabil društvo nebo razpošiljalo.

T. č. tajnik:
Matija Otoničar.

IZPRAVKI ZA X-RAY APARAT

Iz Mountain Parka so nam poslali naslednje v popravek in sicer dve pomoti v izkazu prispevateljev v Edinosti z dne 13. novembra.

V izkazu po $5.00 druga vrsta je napisano ime Ivan Savič, pravilno bi moralo biti **Ivan Šarich.**

Druga pomota je, da je izpuščeno ime Andrija Maič, ki je daroval $10.00, kar pa ne zmenja celokupne svote iz Mountain Parka, ker celokupna svota je pravilna.

* * *

Iz Vancouver-ja se radevolje izpravlja neljuba pomota, ki se je vrinila istotako v izkazu za prispevatelje x-ray aparata.

Spodaj v predzadnji vrsti je zapisano: za odsek Z.K.S. Janez Kerin pravilno bi moralo biti zapisano; Za odsek Z.K.S. **Jože** Mramor, kar prosimo, da se vzame na znanje.

(Ured.)

....NAKNADNO POSLANO .....

Iz Nanaimo smo prejeli svoto $5.00 od "Društva št. 109 S.N.P.J. katere je daroval v to svrho. Hvala.

Naša delegacija dospela v Pariz

Paris, 30. nov: — Takoj po prihodu v Pariz je Edo Jardas poslal brzojav, ki se glasi:

"Dospeli v Pariz. Potovanje je bilo dobro. Tukaj smo se sestali z ostalimi delegati, kateri so prišli semkaj pred nami. Vsi skupaj se sedaj pripravljamo za odhod v domovino. Potovali bomo z vlakom in od tukaj se bomo podali prihodnji četrtek, 5. decembra. Vsi smo dobro in vsi vas pozdravljamo.

Jardas

TORONTO, ONT.

Odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredi **koncert v soboto 14 decembra v Bolgarsko-macedonski dvorani na 386 Ontario St.**

Koncert bo prirejen v korist lista Edinost in ves čisti dobiček bo šel za tiskovni fond lista.

Ker upamo da razumete važnost delavskega tiska, in da mu omogočimo nadaljno delo in obstoj, pričakujemo da se koncerta udeležite polnoštevilno.

Odbor.

Proslava prve obletnice F.L.R.J. v Sudbury

V nedeljo dne 8. decembra bodo naši izseljenci v Sudbury množično proslavili prvo obletnico proglašenja Federativne Ljudske Republike Jugoslavije. Proslava se bo vršila v Poljski dvorani, na kateri bo kot glavni govornik, major Branko Vukelič jugoslovanski atašej pri poslaništvu v Ottawi.

Vljudno vabimo vse naše izseljence iz Sudbury in okolice, da nas omenjenega dne obiščejo v največjem številu, do bomo skupaj proslavili ta znameniti dan za narode Jugoslavije.

Odbor

TORONTO, ONT.

Odsek Saveza Kanadskih Hrvatov bo imel svoj koncert v **nedeljo dne 8. decembra zvečer na 386 Ontario St.** Vabimo vse Slovence Hrvate in Srbe, da se koncerta udeležite v obilnem številu.

Odbor.

Napetost v severni Kitajski

Nanking: — Vsled nastale napetosti in uspehov Kitajske rudeče armade se je ameriška misija za premirje, povlekla pred napredujočo ljudsko armado kitajske. Kitajski komunisti so dosegli uspehe v okolici Nankinga kakor tudi v severni kitajski.

Med tem je Lo Lung-Chi zastopnik Demokratične Lige opozoril vladne voditelje, da naj ne napadajo komunistov v Yenan, ker bi s tem uničili vsako upanje za mirovna poganjanja.

Jeklarski delavci bodo izvolili voditelja

Hamilton Ont.: — Na 10, decembra bodo jeklarki delavci odločili, kdo bo vodil njihovo unijo za naslednjih 24 važnih mesecev, ki so pred nami. Nedelavni sedanji nacionalni direktor Charlie Millard, U. S. W. A. (C. I. O.) bi moral biti izmenjan po delovnemu izkušenemu proti kandidatu HAROLD PADGETT.

Harold Padget kandidat za novega direktorja bo vestno izvrševal smernice C. I. O. On je dobro kvalificiran. Ne pripada nobeni politični stranki in je zmožen dati vodstvo ki bo prosto vsakega zunanjega vmešavanja od strani reakcijonarnih strank, političnega ali kakršnega koli. Služil je v Ameriški in Kanadski armadi. Ko se je ustanovila C. I. O. je bil voditelj delegacije za državo Michigan in je bil izvoljen za podpredsednika v C. I. O. Council za državo Michigan v katerem je zastopal okrog 300.000 delavcev. V letu 1936 se je priključil "Steel Workers Organizing Committee (SWOC). Ta komiti se je organiziral, da organizira neorganizirane delavce jeklarje po U. S. A. in Kanadi in je bil podlaga sedanji močni uniji jeklarjev. Da se je razvila jeklarska unija USWA-CIO ni majhna zasluga človeka kot je Harold Padgett, ki je igral veliko vlogo pri gigantskemu podvzetju. Za dobrega voditelja svoji uniji volite Harold Padgett.

Kirkland Lake, Ont.

Rojakom v Kirkland Lake-u se naznanja, da se bodo vršile volitve v mestni odbor 9. dec.

Ker to leto ne bodemo imeli nobenega Slovanskega kandidata se priporoča, da naši ljudje volijo Mr. Chas. McInnes, kateri kandidira

MR. CHAS. McINNES

za mestni odbor ali (council).

On je obljubil, da se bo, kolikor bo v njegovih močeh zavzemal za nas izseljence ako bode izvoljen.

Zato je naša dolžnost, da podpiramo človeka, kateri ima voljo zastopati nas Slovane istotako kot katerokoli drugo narodnost.

Vsem rojakom toplo priporočamo da glasujete za Mr. Chas. McInnes za kar se vam v naprej zahvaljujemo, zastopstvo Slovencev in kandidat .

Slovenec iz Kirkland Lake.

Montreal za kampanjo Edinosti

Na proslavi prve obletnice proglašenja F.L.R. Jugoslavije v Montrealu, je kot glavni govornik govoril Jože Petric, gl. blagajnik S.K.J.S. Ob tej priliki mu je odsek Z.K.S. v Montrealu izročil svoto $25.00 na račun kvote v kampanji za list Edinost. Svoto je prispeval Jugoslovanski dom v Montrealu.

Odbor kampanje je izjavil, da so si vzeli za nalogo kvoto podvojiti, katera je z ozirom majhnega števila Slovencev $50.00. Naredili bodo pa kolikor bo v njihovi moči za uspeh kampanje Edinosti.

Iz francoščine prevedla K. N.

"Ne, narobe! Bili so zelo ganjeni. . . Mati je celo jokala od veselja, misleč, da jočem ker mi je dolg čas po tebi. Prav za prav sem podzavedno jokala, toda še sama nisem tega vedela. Oče se je pa razburjal, zakaj si me samo pustil v Parizu. In takoj je odprl svojo listnico. Kakor hitro sta spoznala, da te ljubim, sta te tudi ona dva vzljubila. . . Saj veš, starši zahtevajo od življenja samo to, da so njihovi otroci mirni in srečni."

Prenehala je in potlej po tihem, obotavljajoč se, vprašala:

"Miguel,. . . obljubila sem jima, da ju bova, vračajoč se iz Švice, obiskala. Kajne da mi boš storil to uslugo?"

Ni odgovoril. Njegove temne oči so se zagledale v daljavo, kakor da bi tam iskale odgovora.

Orana se je privila k njemu in začela tiho prositi:

"Oh, Miguel, nisem ti povedala, kako sem se bala, da se ne boš več vrnil. In če me ne bi več maral, potlej bi pač skočila v jezero. . . Rajši smrt kakor življenje brez tebe!

"Oh, kako pretiravaš, ljubica moja!"

"Človek ne more biti zmerom tako moder kakor Sokrat. . . Kje moreš od zaljubljene ženske zahtevati še premišljenost in pamet!? Toda eno sem obljubila sebi in svojim staršem; če se mi bo posrečilo, da se bova spravila, ju bova ob povratku obiskala. . . Kaj ne Miguel, da mi boš pomagal držati besedo?"

Vroča prošnja je drhtela v njenem glasu.

Ni takoj odgovoril, kaj se je odigralo v njegovi duši? Mar bo res ta ponosni mož popustil iz ljubezni do svoje žene, mar bo res pozabil na vse žalitve, ki jih je moral pretrpeti zaradi nje. Oranine oči so željno in proseče iskale njegovih ali bo razumel, da brez sprave z njenimi starši, ne bo mogla biti popolnoma srečna?

Moreno je stal ob oknu in še zmerom strmel v daljavo, v sinjino ženevskega jezera. Nekaj minut sta bila oba tiho. Orana je vedela, da bodo te minute odločile o sreči njunega življenja.

Toda ko se je njen mož naposled obrnil k njej, je po svetlem izrazu njegovega obraza spoznala, da jo je razumel.

Miguel je prijel mlado ženo za roko, jo objel in poljubil. Prislonil je svoje ustnice k njenim ušesom in pričel tiho govoriti:

"Tedaj, ko sem odhajal v Švico, sem se odločil takole; če bom spoznal, da me ne ljubiš, ti bom — čeprav neznansko težko — vrnil svobodo. Če bom pa tako srečen, da bom deležen tvoje ljubezni, bom sprejel za svoje vse kar je tvojega; tvoje starše, tvojo domovino, tvoje navade. . . Delila bova veselje in žalost, tvoja družina bo moja družina. . . Da, to sem si obljubil. . ."

Počasi je ponovil: "Tvoja družina bo moja družina. . . Ljubil bom tisto, kar ti ljubiš!

Še preden se je mlada žena zavedela tolikšne sreče, je Moreno spet preprosto dejal:

"Vidiš, ljuba moja, tudi jaz moram sedaj držati besedo. Kajpak, bova takoj, kakor hitro bova utegnila, odpotovala v Jacheres."

"In nisi več hud na mojega očeta?" je plaho vprašala, saj kar razumeti ni mogla, da se je v njem zgodila takšna sprememba.

"Oh, nieta (mala)", je dejal in poljubil njene vlažne sinje oči, "ali more biti sin hud na očeta? Bodi brez skrbi, mi querida (moja ljuba). . . Ali ti nisem obljubil, da bodo tvoji tudi moji?. . ."

Stopila sta k oknu, tesno objeta, in se zagledala v sončni dan, v dan, ki jima je pomenil mejnik ob koncu starega in ob pričetku novega življenja. . .

KONEC

Razno za kampanjo Edinosti

Chaput Hughes: Cenjeno uredništvo; Podpisani vam pošiljam za nadaljno naročnino $3.00 ker sem zaostal nekoliko z naročnino, bom pa z voščilom ta prvi ter voščim vsem bralcem in uredništvu Edinosti vesele Božične praznike in srečno novo leto 1947. in mnogo uspeha v kampanji.

Franc Klemenčič

Suffield, Alta: — Tukaj vam pošiljam poštno nakaznico v znesku $5.00, kar je $3.00 za obnovo lista in $2.00 pa za kampanjo v tiskovni sklad lista, kar morete prišteti k Mountain Park kvoti.

S pozdravom

John Likevič.

TORONTO, ONT.

Mladinski klub Delavske Progresivne Stranke (East Toronto Youth) bo priredil svojo čajanko v soboto 7. decembra ob 8. uri zvečer v Makedonsko-Bolgarski dvorani 386 Ontario St.

Vabimo ves naš narod da se čajanke za gotovo udeležite, ker ves čisti dobiček je namenjen za volilni fond naših kandidatov v mestni odbor.

Na čajanki bode vsega v izobilju. Za ples bodo igrali naši mladinci Johny in Tony Katunar in Marijan Gašparovič.

Pristopnina je 25c. po osebi. Na veselo svidenje!

TORONTO, ONT.

VAŽNO ZA ČLANE STAVBINSKE GRUPE

Z tem povabilom vabimo vse člane stavbinske grupe, da se za gotovo udeleže grupske seje, katera se bo vršila **v četrtek dne petega decembra ob 8. uri zvečer na 386 Ontario St.**

Na tej seji bodeta prisotna tov. delegati N. Kombolj in S. Serdar katera sta se pred kratkem povrnila iz domovine in bosta dala svoje poročilo. Radi tega je potrebno, da se vsaki član udeleži seje, da se čim bolj pouči s tem poročilom.

Vabijo se tudi vsi oni kateri niso še v grupi, a želijo v grupo potovati v domovino, da pridejo in se vpišejo v grupo.

Ne pozabite 5. dec. ob 8. uri zvečer — 386 Ontario St.

Tajnik

TORONTO, ONT.

Svet Kanadskih Južnih Slovanov bo imel svojo redno mesečno sejo v ponedeljek dne 9. decembra ob 8 uri zvečer v Bolgarsko-Makedonski dvorani na 386 Ontario St.

Na seji se bo razpravljalo vprašanje bodoče kampanje za pomoč narodom Jugoslavije in druga važna vprašanja S.K.J.S. zato je potrebno, da vse članstvo in prispevatelji pridejo na sejo.

Tajnik